

ЖОРЖ СИМЕНОН МЪЖЪТ ОТ ЛОНДОН

Превод от френски: Иван Касабов, 1989

chitanka.info

I

В момента не съзнаваш, че преживените часове са изключителни, едва по-късно си даваш сметка за това, напругаш се да възстановиш загубената нишка, да споиш една по една разпилените минути.

Защо Малоан беше излязъл от къщи в лошо настроение тази вечер. Бяха вечеряли, както обикновено, в седем часа. Имаше печени херинги, такъв беше сезонът. Ернст, немирникът, се бе нахранил прилежно.

Малоан си спомняше сега, че жена му бе казала:

— Анриет дойде преди малко.

— Пак ли!

Това, че дъщеря му беше прислужница в същия град, почти в техния квартал, не значеше, че трябва да тича в къщи за най-малкото нещо. Да не говорим, че се оплакваше. Господин Лене бил казал това, мадам Лене — онова.

„Ако мястото при аптекаря е свободно, там все пак е по-чисто, отколкото при месаря.“

Не беше голяма работа, но въпреки това Малоан излезе в лошо настроение. Това също не беше кой знае какво. Не му попречи да си вземе синьото емайлирано канче с кафето, нито хляба и маслото, нито наденичката, приготвени от жена му.

Всяка вечер той тръгваше по едно и също време — точно в осем без шест. Къщата му, заедно с две-три други, бе построена на стръмния бряг и щом излезеше, той виждаше в краката си морето, дългия вълнолом на пристанището и по-наляво — залива и град Диеп. Беше зима и от пейзажа в този час се виждаха само светлини: червени и зелени по вълнолома, бели по кейовете, с техните отражения във водата и накрая гъмжилото от градски светлини.

„Няма много мъгла“ — забеляза той.

От четири дни падаше толкова гъста мъгла, че хората се блъскаха един в друг по улиците.

Малоан се спусна по стръмната пътека, зави наляво и се отправи към моста. В 8 часа без 2 минути той минаваше пред морската гара. В 8 часа без 1 започваше да се изкачва по железната стълба, която водеше към неговия гълъбарник.

Беше стрелочник. За разлика от другите стрелочници, чиито кабинни се намират далеч от шумния свят, изникнали сред линии, насипи и железопътни сигнали, неговата беше наред града, дори в самото сърце на града. Това се дължеше на факта, че неговата гара не беше обикновена, а морска гара. Корабите, които идваха от Англия два пъти дневно, в един часа и в полунощ акостираха по дължината на кея. Бързият влак от Париж тръгваше от железопътната гара на другия край на Диеп, пресичаше улиците като трамвай и спираше на няколко метра от кораба.

Бяха всичко пет коловоза, без огради, без насипи и нищо не отделяше релсите от околния свят.

Малоан трябваше да изкачи тридесет и две стъпала, а на върха на стълбата се намираше остъклената кабина, където неговият колега от дневната смяна вече закопчаваше пардесюто си.

— Как е?

— Добре. Съобщиха за четири хладилни на втори коловоз.

Не обръщаше внимание на думите. При това нямаше да забрави никога и най-малката подробност от тази нощ. Неговият колега носеше вълнен шал и Малоан помисли, че трябва да накара жена си да му изплете един такъв, но по-тъмен, по-скромнен. Натъпка първата си лула, постави кесията за тютюн на масата, до шишето с виолетово мастило.

Беше наистина приятно място, най-добрият наблюдателен пост в целия град. Виждаха се светлините на двата рибарски кораба, които ловяха риба в залива и се завръщаха в пристанището с прилива. Откъм сушата, до покрития пазар, проблясваха рекламните на кафене „Швейцария“, а оттам тръгваше върволицата на градските витрини.

Край него бе тъмно и тихо — затворени прозорци, заключени врати, — освен шарената врата на „Мулен Руж“, през която музикантите вече влизаха. Малоан знаеше, че ще свирят при празен салон докъм десет часа, защото първите клиенти идваха едва тогава. Но въпреки това те свиреха и сервитьорите бяха по местата си.

Чугунената печка бе нажежена до червено. Малоан постави отгоре канчето с кафе и отвори своя шкаф, за да вземе бутилката с

ракия.

Вече близо тридесет години правеше едно и също, по същото време, на същото място. В девет часа даде път на четири хладилни вагона, а после на освободената машина, която се връщаше в гарата. В десет часа видя как светлината в неговия дом на стръмния бряг угасва, а у Бернардови все още светеше, защото те не си лягаха преди единадесет.

Както винаги, той пръв забеляза на тъмния хоризонт и светлините на кораба от Ню Хейвън, а през това време край неговата кабина настъпи леко оживление. Четиримата дежурни митничари се приближаваха бавно, после носачите, сервитьорът от бюфета, едно такси. Заведенията на гарата светваха едно след друго, а с първия звук на корабната сирена кеят заблестяваше като на празник.

Малоан знаеше, че влакът тръгва от гарата на Диеп много преди димът на конвоя да се разпростре над пристанището.

Той, разбира се, очакваше влака, но несъзнателно, без да престава да вижда всичко наоколо, например Камелия, която се отпрати към „Мулен Руж“, изкашля се, преди да влезе, и още веднъж — като затръшваше вратата.

Започваше най-късият час на нощта. Докато отваряха вратите на фургоните, корабът напредваше сред вълноломите, правеше завой в средата на пристанището, после хвърляха тежките въжета. И тъй като на кея имаше само хора, които работеха тук, всички вече бяха преброили петимата пасажери от първа класа и дузината от втора.

Малоан си наля кафе, добави в него ракия и натъпка третата си лула, която запали прав, загледан отвисоко в движещите се долу силуети. Защо му направи впечатление тъкмо този човек измежду толкова други? Както обикновено, бяха спуснали бариерите, за да попречат на пътниците да излизат, без да минат през митницата. Но въпросният човек, който идеше от града, остана извън бариерите, точно под стрелочната кабина, и Малоан дори си помисли, че би могъл да плюе отгоре му.

Носеше сиво пардесю, сива плъстена шапка, кожени ръкавици и пушеше цигара. Други подробности Малоан не различаваше. Дежурната смяна, митничарите, гаровите служители се заеха с хората, които слизаха по мостчето. Освен човека в сиво, Малоан съзря някаква

сянка, изправена в предната част на кораба, която в същия миг хвърли нещо на кея.

Точността бе удивителна — като акробатичен номер. На петдесет метра от тълпата през бариерите полетя куфар и непознатият от града вече го държеше в ръка, като естествено продължаваше да пуши.

Би могъл да си тръгне. На никого не би му хрумнало да го разпитва. Но той остана там, на няколко метра от бързия влак, като пътник, който чака приятеля си. Куфарът изглеждаше лек. Беше едно от тези куфарчета от фибър, в които можеше да се побере един костюм и малко бельо. Анриет имаше такава.

„Каква ли контрабанда прехвърлят?“ — се питаше Малоан.

Нито за миг не му мина през ум да издаде двамата непознати, за които си оставаше все тъй невидим. Не беше негова работа. Ако бе отишъл в Англия, и той щеше да донесе контрабанда тютюн или алкохол, всички го правеха.

Най-напред от чакалнята излезе млада жена и се отправи към едно купе от първа класа. Доста възрастен мъж, следван от двама носачи, се настани в спален вагон. Тъй като всеки ден имаше пътници за категория лукс, особено в нощните кораби, Малоан бе виждал от кабината си министри, делегати от Обществото на народите, актьори, кинозвезди. Понякога фотографите се трупаха на кея да ги чакат.

Човекът с куфарчето не помръдваше. Приличаше повече на англичанин, отколкото на французин, но нищо не се знаеше. Най-сетне от стаята на митницата излезе един мъж — висок и мършав, с бежов шлифер, и веднага тръгна към онзи, който чакаше. Ясно беше. Уговорена работа. Мъжът от Лондон бе хвърлил куфара на своя съучастник и сега си стискаха ръцете.

Щяха ли да се качат във влака? Малоан тъкмо се питаше, когато ги видя да пресичат улицата и да влизат в „Мулен Руж“, откъдето за миг дочу музика.

Началник-гарата изсвири. Звънецът отекна в кабината. Малоан натисна докрай втория лост и след малко влакът потегли към другата, истинската гара, откъдето щеше да тръгне за Париж. Започнаха да гасят лампите и да затварят вратите. Митничарите си тръгнаха заедно, а двама от тях влязоха в кафене „Швейцария“. На борда на парахода светлините също угасваха една след друга, освен в задната част, където един кран вадеше с трясък сандъци от зиналия трюм.

Ритуалът бе един и същ всяка нощ. Още два-три часа щеше да се чува скърцането на рудана и да блести ослепителната светлина на прожектора, насочен към трюма.

Малоан се загледа неволно в „Мулен Руж“, в пъстрите витрини, зад които се мяркаха сенките на танцуващите.

„Може би Камелия ще излезе с един от двамата“ — си каза той.

Защото от време на време тя излизаше от кабарето с някой кавалер, завиваше зад първия ъгъл и миг след това се чуваше звънецът на един малък хотел. Малоан я бе придружавал като другите — от любопитство. Беше хубаво момиче, винаги в добро настроение и когато минаваше край него, го поздравяваше.

„Не! Ето ги, излизат без нея“ — измърмори той. Често си говореше сам в кабината и все едно че си имаше компания. „Обзалагам се, че сега ще делят!“ Вместо да тръгнат към града, двамата пресякоха улицата, преминаха пред линиите и стигнаха до най-тъмното, най-пустото място в края на пристана, а Малоан се усмихна, защото никога не се сецяха за него. На никого не му минаваше през ум, че там горе, в стъклената клетка, обляна в червеникава светлина, има един човек, който гледа! Влюбените пък изобщо не се сецяха и стрелочникът си имаше доста забавни спомени.

Обърна се за секунда да вземе чашката с кафе и да пийне една глътка. Така пропусна навярно едно-две движения на непознатите, но не повече. Когато погледна отново, високият мършав мъж удряше грубо, с учудваща бързина своя другар в лицето. Удряше с дясната си ръка, без да изпуска куфара, който държеше в лявата. Юмрукът му не белееше в тъмното, сякаш удряше с бокс. Кранът не преставаше да скърца.

С лице залепено о стъклото, Малоан видя как раненият се олюлява в самия край на пристана, откъдето неминуемо щеше да падне. Другият знаеше това. Бе пресметнал следващия си удар. Но явно не бе предвидил, че жертвата му, навярно съвсем инстинктивно, ще се вкопчи в куфара и ще го изтръгне от ръцете му.

Чу се едно „Пляс!“, после още едно, по-слабо. Първо бе паднал човекът. След туй и куфарът. А високият мършав мъж хвърли бърз поглед наоколо и се наведе над водата.

Едва след няколко дни Малоан се попита защо не бе извикал за помощ.

Е, да, откровено казано, не беше се сетил. Когато човек си представя някоя драма, той смята, че ще направи това или онова. Но когато я вижда, е различно. Всъщност той гледаше, както би гледал каквато и да е сцена на улицата, с любопитство, и едва когато мъжът се изправи, промърмори:

„Другият сигурно е мъртъв!“

Лулата му бе загаснала и той я припали отново, като оглеждаше намръщено кея, защото негов дълг беше да слезе, а се страхуваше.

Дали човек, който току-що е убил някого, ще се замисли, преди да убие и друг? Все пак той отвори вратата. Убиецът под него чу шума, повдигна глава и се отпрати с широки крачки към града.

Малоан се смъкна тежко. Както очакваше, водата на пристанището бе съвсем гладка, нямаше и следа от тялото и от куфара. На петдесет метра се издигаше носът на кораба от Ню Хейвън. Отзад продължаваха да разтоварват сандъци.

Щеше ли да отиде до кафене „Швейцария“, където имаше дежурен полицаи? Поколеба се, сети се, че нямаше вече ракия, влезе в „Мулен Руж“ и седна на бара, до вратата.

— Как е? — попита Камелия.

— Добре! Ще пия един калвадос...

Джазът бе в дъното, осветен в розово, и няколко души танцуваха. Камелия очакваше Малоан да ѝ направи знак и за миг и на него му се прииска, но после изпи още един калвадос и не помисли повече за това.

Нямаше настроение, сега си спомни, че и от къщи бе излязъл в лошо настроение. Но сега имаше сериозна причина. Не бе извикал веднага и сигурно щяха да го упрекнат за мълчанието. При това не беше виновен, просто не беше се сетил.

— Тръгваш ли си? — попита Камелия.

— Тръгвам си.

Погледа отново водата на пристанището и замислен се изкачи в своята клетка. Във всеки случай нямаше никаква нужда да се търси тялото, защото човекът бе мъртъв, няма съмнение. Колкото до другия, той сигурно бе вече далеч.

Малоан погледна сигналното табло, даде път по трети коловоз, който му искаха, на другите товарни вагони. Едно такси спря пред „Мулен Руж“, двама мъже търсеха забавление.

— В края на краищата това не ме засяга! — каза високо Малоан.

Напълни отново печката и изпи последната капка кафе. Беше положата половина на нощта, по-студената. Ветровете бяха източни, небето ясно и след час щеше да има лека неприятна поледица. До отварянето на рибния пазар, още по тъмно, който свършваше посред бял ден, нямаше нито какво да прави, нито какво да гледа.

„Уби го, та куфарът да остане само за него! — помисли Малоан. — Ама хубаво се подреди!“

Какво ли можеше да има в куфара? Не се убива за нищо.

Имаше отлив. След час дълбочината в края на пристана нямаше да бъде повече от три метра. Дори по-малко, защото беше пълнолуние. Малоан смръщи вежди, сбърчи ноздри, почеса се по слепоочието и въздъхна. Навици, които човек придобива, когато остава сам с часове: прави гримаси, жестове, мърмори, говори си от време на време.

„Защо пък не?“

Беше студено, разбира се. Но ако си струваше труда?

Помая се из клетката, като продължаваше да си говори. После изведнъж заслиза по желязната стълба и се отпрати към брега на кея.

— Толкова по-зле! — промърмори пак той.

Свали си обувката, сакото, погледна смълчания английски кораб и се гмурна. Преди тази си служба бе ловил риба на един рибарски кораб, а след това бе прекарал пет години във флота.

Гмурна се два пъти, три пъти и всеки път ръцете му размътваха хладната тиня на дъното. Четвъртия път се натъкна на стар стоманен кабел. Едва на петия, когато страхът вече го завладяваше, той откри куфарчето.

С всяка секунда страхът му нарастваше в паника. Съжаляваше за порива си. Запита се какво би станало, ако го изненадат, и хукна да бяга, грабнал сакото си, забравяйки обувката на кея.

Никога не бе изкачвал така бързо желязната стълба. Куфарчето се оцеждаше. Оцеждаше се и той самият. Но в шкафа си имаше работно облекло и можеше да се преоблече, без да отваря куфара, към който поглеждаше недоверчиво. След това трябваше да отиде да си прибере обувката и се върна в клетката точно когато затваряха „Мулен Руж“.

Камелия излезе последна, хвърли един поглед нагоре, за да се увери, че той не желае да бъде с нея тази вечер. В същото време Малоан мърмореше:

— И сега какво ще правя?

Ще отвори куфара естествено! Неизбежно беше!

Ако го занесеше в участъка, не биха разбрали постъпката му, а в края на краищата в куфарчето може би имаше само контрабанден тютюн.

То дори не бе заключено и когато повдигна капака, той забеляза нещо меко, мокро, куп безформени парцали. Порови ги, за да види дали няма нещо друго, и едва тогава откри банкнотите.

Стъписан — както от престъплението отначало, — Малоан изобщо не се развълнува, само гледаше тъпо купчината бели банкноти, английски банкноти по пет и по десет лири. Самият той имаше повече от пет хиляди франка в спестовната каса и къщата, в която живееше, бе негова.

Но тук не ставаше дума за десет, нито за петдесет банкноти, нито за друга подобна сума. Това бе цял куфар с банкноти! Една невероятна сума!

Най-напред Малоан започна да снове из клетката и да поглежда навън. Морето светлееше. От другата страна на кея, на рибния пазар, където две бистра светеха, вече спираха камиони и автомобили.

Той се откъсна от купчината банкноти и сякаш разбрал кое е най-важното в момента, изсипа водата от куфара и го сложи до огъня да съхне. После просна мокрите си панталони на един стол и запали лулата.

— Може би дори милион... — каза той полугласно.

Тогава седна пред банкнотите и започна да ги брои една по една, като поставяше тези по пет лири на една страна, а по десет — на друга. След това потопа писалката във виолетово мастило, умножи, събра и получи цифрата петстотин и четиридесет хиляди франка по приблизителния курс на обмяна.

Това е! Бяха само петстотин и четиридесет хиляди франка. И вече свикнал с тази мисъл, сякаш това бе най-простото нещо на света, Малоан ги раздели на пачки, обви ги в сива хартия, сложи ги в куфара и затвори всичко в своя шкаф.

Бяха трима стрелочници и всеки си имаше подобна малка мебел за своите вещи.

— Ама че история... — продума той, като се усмихваше неволно. Все пак беше малко притеснен. Не смееше например да прави

проекти и да си признае, че тези пари са негови. Приблѳжи се още веднѳж до стѳклата, които вече светлееха, и погледѳт му се спря на двама души, разговарящи от другата страна на пристанището. Единият от тях беше Батист, рибарят, който слагаше винаги вѳдиците си на пристанището и покрай вълноломите. Лодката му, боядисана в зелено, се казваше „Божия милост“.

Но човекѳт, с когото Батист разговаряше, носеше бежов шлифер. Беше висок и мършав. Това бе убиецѳт. Понеже не е имал време да спи, сигурно е прекарал нощта, скитайки из града.

Какво ли говореше, загледан в зелената лодка? Щеше ли да посмее да я наеме и да трѳгне с Батист да влачат кука по дѳното?

Малоан се усмихваше, без да знае защо. Не беше развълнуван. Батист трѳгна сам към лодката и прибра вѳдиците, а другият го гледаше от кея и от време на време духаше вкочанясалите си от студ прѳсти.

Измина цял час, през който слѳнцето изгря, а морето, вече бледозелено, заблестя, сякаш бе покрито с рибени люспи. Прозорецѳт на първия етаж в дома на Малоан бе отворен. Жена му приготвяше закуската на малкия, който в седем и половина трѳгваше на училище.

Един човек минаваше по моста и Малоан знаеше, че това бе неговият колега, който идваше да го смени.

Изобщо всичко беше наред. Тази сутрин бе като всички други. Мѳжѳт с шлифера отиваше от време на време до ѳгъла на кея, после се връщаше на същото място, без да откъсва поглед от пристана и от лодката на Батист.

На борда на английския кораб миеха мостика и моряците тичаха боси по залетия с вода под.

Малоан имаше в шкафа си петстотин и четиридесет хиляди франка, в белия дървен шкаф, който не струваше и петдесет франка и който трябваше да се пребоядиса. Кой би допуснал подобно нещо? На шкафа бе закачено пукнатото огледало. Той се огледа с любопитство. Същият си беше. Малоан, със светла кожа, покрита с тѳнки брѳчки, набраздени от морската сол, със сивкави очи, рунтави вежди и прошарени мустаци.

— За хубавец ли се смяташ? — каза колегата му, като остави канчето си с кафе на печката.

Малоан му смигна.

— Знае ли човек?

Поглеждаше към гардероба. Поглеждаше зелената лодка и мъжа от Лондон, който тъпчеше на място от нетърпение. Невъзможно бе да не се усмихнеш. Не го правеше нарочно.

— Съобщиха ли нещо?

— Десет вагона ранни плодове...

Очите му се смееха, после помръкваха и отново се смееха. Много сложно беше. Впрочем нямаше нужда да мисли за всичко още сега. По-късно щеше да реши.

Като слизаше по стълбата, си помисли, че жена му щеше да се разфучи, защото бе нахлузил обувката си с мокри чорапи. А на ъгъла на улицата, до кафене „Швейцария“, видя отдалеч дъщеря си, която отиваше да вземе млякото на своите господари.

II

Нещата биха могли да се случат и така: Малоан щеше да се прибере спокойно вкъщи и нямаше да види никога повече мъжа от Лондон. И тъй като го бе забелязал през нощта или тази сутрин от доста далече, той имаше основание да твърди, че не го познава.

Но докато Малоан заобикаляше пристанището, минаваше по железния мост и се отправяше към стръмния бряг, зелената лодка, вместо да си лови риба спокойно, се насочи право към рибния пазар, а мъжа от Лондон с привидно безразличие се запъти към мястото, където тя щеше да акостира.

Малоан пак би могъл да отmine, но тъкмо тогава се спря да види един огромен калкан и когато вдигна глава, зеленото петно беше пред очите му, огряно от слънцето, до кафявото петно на шлифера в едър план, а отзад синият силует на Батист, който насочваше лодката с веслото.

— Привет, Малоан! — поздрави някой, помъкнал кошница с морски раци.

— Привет, Жозеф!

При това си бе казал, че ще мине съвсем бързо, само по тротоара. Но беше доста късно. Всичко стана заради „божия милост“, която и двамата гледаха. А когато двама души се интересуват от едно и също нещо, много рядко не си хвърлят по един поглед. Нямаше и пет метра помежду им. Бяха разделени от един бронзов кнехт, целия в блестящ скреж. Утринната мъгла се беше разпръснала и въздухът бе прозрачен, а цветовете наоколо — бледи и нежни. Половината свят бе във владението на морето, по което нямаше нито една гънка, нито една бяла вълничка край брега. А другата половина постепенно се пробуждаше край блестящите риби, заедно с идващите от дълбините на града шумове, звънци, удари с чук, дрънчене на ролетки.

Стъпил здраво на краката си, с лула в устата и железничарска фуражка на глава, Малоан се правеше, че гледа водата, както много

хора обичаха да гледат, но не изпускаше с крайчеца на окото си един бежов силует.

„Доста е отчаян“ — мислеше той.

Но може би мъжа от Лондон не беше никога весел? Имаше доста смешна глава, съвсем мършава, с дълъг остър нос, бледи устни и изпъкнала адамова ябълка.

Но трудно можеше да отгатне професията му. Не беше работник. Имаше големи, грижливо поддържани ръце с червеникави косъмчета и квадратни нокти. Дрехите му бяха подобни на дрехите на повечето английски пътници, които минаваха през Диеп: костюм от кафяв туид, съвсем обикновен, но добре скроен, мека яка, мека шапка и шлифера, който също беше от добро качество.

Не приличаше и на чиновник, защото нещо подсказваше, че не води заседнал, нито дори редовен живот. Малоан мислеше за гари, хотели, пристанища...

И изведнъж му хрумна нещо, за добро или за зло, което съвпаднаше с впечатленията му: мъжът имаше вид на човек от мюзикхол, от цирк, може би фокусник, вентрилок или дори акробат?

Батист, който бе вързал лодката си, слагаше на кея кошница с морски змиорки, а мъжа следеше всяко негово движение с хлътнали и тъжни очи, хванал цигарата с пожълтели от тютюна пръсти.

— Не са кой знае какво! — каза Батист, сочейки змиорките.

И заговори на мъжа, както рибар говори на който и да е любопитен, застанал на кея.

Щеше ли и мъжът, на свой ред, да каже нещо на Батист? Не чакаше ли толкова дълго точно това? Малоан беше сигурен. Знаеше, че е излишен, но не искаше да си тръгне.

Докато рибарят се изкачваше на кея, мършавата глава на англичанина се извърна съвсем леко встрани и два погледа се срещнаха за първи път — тревожни, учудени, неспособни да се откъснат един от друг.

Внезапно Малоан усети страх, страх от нищо и от всичко, а и мъжът, от своя страна, изпита страх от този железничар, който стоеше там и не помръдваше.

„Не бива да гледам към кулата — си рече Малоан. — Той веднага ще се усети“.

И, разбира се, погледна натам, сигурен, че другият следеше погледа му.

„Ще познае железничарската ми фуражка и...“

Стана автоматично. Очите на мъжа се вдигнаха към фуражката му.

— Все още ли искате да се разходите? — попита Батист.

Малоан не чу отговора. Той бягаше, бягаше тромаво, блъсна се в някаква жена, натоварена със скариди, провираше се между хората на пазара, докато не се озова от другата страна на зданието. Когато погледна зад себе си, не видя повече шлифера.

Беше сигурен, че мъжът е побягнал като него — внезапно, без да мисли, и че също го търсеше на другия край на пазара.

Обикновено той си лягаше веднага след като се нахранеше, ставаше към два часа и прекарваше следобеда в риболов или се залисваше с друго. И сега искаше да заспи както всеки ден, но не мина и час, откакто бе легнал, и стана, като взе дрехите си.

— Искаш ли нещо? — извика жена му, която го бе чула отдолу.

Нищо не искаше, но не му се спеше. В леглото със затворени очи бе мислил преди всичко за морските течения и бе правил изчисления.

Когато тялото падна във водата, оставаха още близо два часа до края на отлива. Значи повлечено по дъното или плуващо сред теченията, то е било отнесено към дълбочините.

Не беше първият удавник в Диеп, а когато познаваш добре едно пристанище, можеш да предвидиш доста точно на кое място ще заседне някой труп. Този сигурно се е заклешил в основите на вълнолома и в такъв случай дълго нямаше да бъде открит.

Или е отнесен през входа на пристанището и вълните ще го изхвърлят на плажа, малко по-долу, както американеца миналото лято.

Малоан завърза обувката си и слезе по стълбите от махагон, които се тресяха под тежестта му, както впрочем и цялата къща, строена от лек материал.

— Излизаш ли? — учуди се госпожа Малоан, която переше.

— Излизам.

Тя не искаше да знае повече. Той надигна капака на тенджерата, за да види какво има за обед, и докато връзваше шалчето си, се сети за

плетения шал на своя колега, а на прага натъпка лулата си.

От мястото, където беше, се виждаше плажът, но бе доста далеч, за да различи някакво тяло сред каруците, които товареха чакъл.

Когато прекоси рибния пазар, търгът бе привършил и вече миеха плочите със силна струя вода. Стъклената кабина от другата страна на пристанището бе осветена от слънцето и Малоан ясно виждаше силуета на своя колега.

— Дай ми един калвадос — каза той, като се облакът на тезгяха в бистрото.

Щеше ли да срещне клоуна? Така го наричаше сега. Откровено казано, нямаше желание да го вижда отново и въпреки това го търсеше по улиците.

Мястото за разходки по вълнолома бе пусто, големите хотели не работеха през зимата, капаците бяха затворени. Казиното също бе затворено, както и луксозните бунгала около него. Малоан не идваше никога тук, през лятото, защото не беше място за него, а през зимата — защото нямаше какво да прави. Няколко майки разхождаха децата си край вълнолома. Мина каруца, натоварена с чакъл, а на плажа хора с лопати в ръка товареха още.

Малоан се разхождаше бавно, с ръце в джобовете, пушеше лулата си и приличаше на обикновен работник, излязъл да подиша въздух. С привидно спокоен поглед той оглеждаше линията на брега, осеяна с водорасли.

Нямаше труп. Само една купчина водорасли му заприлича отдалеч на тяло и той отиде да я види, като дори я подритна. Върна се на вълнолома, без да вдига поглед, и едва когато започна да изкачва стъпалата, съзря току пред себе си своя клоун.

Очите им, както сутринта, бързо се срещнаха. Поизплашен, разбира се, бе погледът на англичанина. Малоан забеляза, че носят му е посинял от студ и цигарата трепери на устните му.

Ако бе продължил да се изкачва, щяха да се докоснат при разминаването. Затова Малоан, сякаш хванат в лъжа, смутено се извърна към морето и се престори, че му се любува. Ослушваше се. Чуваше стъпки, но все по-слабо. Когато се обърна, мъжът от Лондон бе вече далеч и вървеше с такива големи крачки, че приличаше на скакалец.

Що за човек беше той? Нямахме вид на грубиян. Напротив! Приличаше по-скоро на болнав клетник, който живее като единак.

И все пак той бе донесъл от Лондон куфар с петстотин и четиридесет хиляди франка и бе убил приятеля си, за да не дели с него.

Докато мъртвият... Всъщност Малоан не знаеше нищо за мъртвия. Беше го видял само отдалеч, през нощта. Знаеше, че бе облечен в сиво и бе малко по-пълнен от другия. Това е всичко!

Мина пред хотел „Ню Хейвън“ — единственият на дигата, който работеше, защото клиентелата му бе от търговски пътници. Клоунът беше изчезнал зад казиното и Малоан не искаше да го вижда повече.

„Имам петстотин и четиридесет хиляди франка“ — си каза неуверено той, за да разсее безпокойството, което още му тежеше.

Беше на стотина метра от месарницата, където дъщеря му работеше като прислужница. Колко странно. Като минаваше, той не я видя, защото сигурно беше в кухнята. Но госпожа Лене, седнала на касата, му кимна с глава.

Дори и не подозираш, че съм по-богат от тебе! — промърмори той.

Защо тогава бе толкова кисел? Влезе в кафене „Швейцария“, като си каза, че един-два аперитива сигурно ще го оправят. Беше почти обед. Пътниците пристигаха за кораба в един часа и всичко се повтаряше като през нощта. След като изпи две чаши, му се прииска да отиде до остъклената кабина, където пристигна задъхан.

— Защо идваш? — учуди се колегата му.

Малоан го изгледа подозрително. Чувствуваше, че греши, но то бе по-силно от него.

— Дразни ли те, че ме виждаш?

— Защо да ме дразни?

— Така изглежда!

Звънецът иззвъня. Стрелочникът даде път на трети коловоз, докато Малоан оглеждаше шкафа си. Би искал да каже нещо, за да заличи лошото впечатление. Не намираше какво. Впрочем не искаше да проличи, че той пръв прави опити. Защо колегата му мълчеше?

Почака две минути, три минути, прав сред кабината, като се преструваше, че следи с поглед един рибар, който се прибираше. Найсетне въздъхна и си тръгна, без да каже дума.

— Толкова по-зле... — смънка той, като слизаше по желязната стълба.

Вратата на „Мулен Руж“ беше отворена. Две жени миеха пода, а съдържателят — стар парижки барман, слагаше в лед бялото испанско вино.

Малоан се прибра. На минаване купи вестник и го разгъна на масата.

— Няма ли да кажеш нещо? — попита жена му.

— Няма нищо за казване.

Можеше да има нещо във вестника, макар и само два реда за куфара, за някоя кражба в Англия или за фалшиви пари.

При тази мисъл две бръчки прорязаха челото му. Ами ако парите бяха фалшиви? Не можеше да си представи един крадец или мошеник с лице на клоун. Но фалшификатор, скрит в мазето, отдаден изцяло на тази педантична работа, пристрастен към мастила и киселини...

— Какво ти е? — попита жена му.

Какво ли? Беше бесен. Или по-скоро се страхуваше, че ще побеснее, защото ако парите бяха фалшиви...

— Няма ли да ядеш повече?

— Не!

Само да не вземе сега да му досажда с въпроси! Не го съдържаше на едно място. Изправи се с желанието да се раздвижи. А не знаеше къде да отиде.

Нямаше ли да открият поне трупа? След малко ще падне мрак и всичко ще остане за утре. Кой знае? Удавникът може да се е закачил за някое от старите корабни въжета, които се влачеха по дъното, и тогава нямаше никаква надежда — щяха да го открият след месец или никога!

— Защо го няма Ернест?

— Забравяш, че днес се храни у леля си.

Отиде пак в града. В три и половина лампите по витрините и по улиците вече светеха. Стъклената клетка до морската гара също се освети. За около четвърт час на Малоан му се приспа, но после се разсъни.

Накрая седна в един ъгъл на кафене „Швейцария“, където имаше поне музика от фонографа. Точно пред него, в отсрещния ъгъл, бе седнала Камелия — добре облечена, с лисица на врата. Той ѝ се усмихна. Тя му махна леко и той бе готов да ѝ предложи да я изведе.

Все пак така щеше да мине един час. Но после се разколеба, защото в джоба си имаше само двадесетина франка.

По какъв начин да узнае дали парите в куфара са фалшиви или не? Не можеше да покаже една банкнота в банката. Ако само вестниците...

Отвори парижките, които тъкмо бяха пристигнали, и дълго време остана неподвижен, свит в ъгъла си на топло, потопен в музиката. На съседната маса играеха на домино. Дрямката пак го унесе, но не му беше неприятно.

Вратата се отвори. Беше се отваряла поне двайсет пъти, без да ѝ обръща внимание, но този път вдигна бързо глава и видя своя клоун, който влезе и седна на една маса.

Нямаше и три метра помежду им. Англичанинът не го беше видял. Когато сервитьорът се приближи, той изрече:

— Един коняк.

Всеки миг щеше да извърне глава и да забележи Малоан. Попречи му Камелия, която се настани важно до мъжа и му подаде ръка:

— Къде е твоят приятел? — попита тя направо. — Беше ми определил среща в четири часа. Сега е почти пет.

Малоан чакаше. Боеше се от това, което щеше да стане. Струваше му се, че всичко ще завърши непременно със скандал. И като отвърна очи от Камелия, мъжът от Лондон погледна стрелочника и в зениците му за миг проблесна ужас.

— Не зная. Мисля, че замина за Париж. Имаше акцент, но не силен. Говореше бавно, без да изпуска от очи Малоан. Камелия го докосна по рамото, за да го накара да се обърне към нея.

— Какво щеше да прави в Париж?

Хванат натясно, клоунът остана спокоен, дори се опита да се усмихне.

— Откъде мога да знам? Теди не ми казваше всичко.

Малоан направи още едно откритие: мъжът имаше развалени и пожълтели от тютюна зъби.

— Келнер! — извика той.

— Сигурен ли си, че Теди не е вече в Диеп?

Камелия сякаш подозираше истината. Имаше тежък поглед, който Малоан не би искал да падне върху него.

— Пет франка и петдесет, с чашата на госпожата.

Той плати, без да гледа стрелочника, и излезе от другата врата, за да не се обръща към него. Останала сама, Камелия си сложи пудра и червило и на свой ред повика сервитьора.

— Жозеф, ако ме потърсят, ще кажеш, че не съм могла да чакам повече... Просто да дойдат довечера в „Мулен Руж“.

Когато един мъж в шлифер влезе в хотел „Ню Хейвън“, собственичката, която се пъчеше на бюрото в дъното на хола, се извърна към малкото прозорче на офиса.

— Жермен! Поставете прибори за господин Браун!

И се усмихна на господин Браун, който окачваше шлифера си на порт мантото.

— Приятна ли беше разходката? Струва ми се, че не сте много добре облечен за сезона. Тук, в Диеп, ветровете са влажни.

Той потвърди с кимване, също се усмихна или по-скоро се опита да го направи и отиде на бара.

— Жермен! — викна пак съдържателката. — Господин Браун ви чака на бара.

Беше дебела и весела жена, любезна, без това да ѝ коства някакво усилие.

— Едно уиски, господин Браун? — попита Жермен, с бутилка в ръка. Мъжът от Лондон бе седнал в един кожен фотьойл, ясно беше, че няма какво да прави. Гледаше пред себе си, без да мисли, а ако мислеше, не му личеше. Хотелиерката смяташе, че е изискан, първо, защото бе висок и слаб, и после — защото не говореше много и никога не се смееше. — Дълго ли смятате да останете при нас, господин Браун?

— Не зная. Може би.

— Ако желаете някакво специално ястие, изобщо не се притеснявайте. През зимата мъжът ми няма толкова работа.

Той кимна утвърдително.

— В колко часа сте свикнали да ставате? Ще ви носим закуската в леглото.

Той присви учтиво устни, изпи уискито си, стана и като въздишаше, разходи едрото си тяло из хола, после отново го сгъна в

един фотьойл, но този път в салона.

— Жермен! Иди да запалиш лампите!

Господни Браун гледаше все така тъжно пред себе си и когато седна сам на масата, недалеч от двама търговски пътници, никой не подозираше, че в джоба си имаше само една лира стерлинга.

В същото време Малоан дори не забеляза на вечерята, че синът му подпира лакти на масата.

— Мисля, че си хванал хубав грип — осмели се да каже жена му.

— Пак с твоите глупости — отвърна той.

Взе канчето с кафе, намазаните филии, целуна и двамата — жена си и момчето — по челото и си сложи фуражката.

Госпожа Малоан би се учудила много, ако ѝ кажеха, че мъжът ѝ се страхува! И то от тъмнината!

Стръмният склон към кея не беше осветен. Той се спусна с толкова бързи крачки, че се подхлъзваше надолу. В същото време си мислеше, че думите на жена му не бяха чак толкова глупави.

Оставаше само да хване грип! Щяха да му дадат цяла седмица отпуска.

Светлините на кея се отразяваха във водата, където Батист тласкаше „Божия милост“ към вълноломите, за да прибере въдиците и кошовете си.

— Привет, Малоан!

Гласът се процеждаше през влажната тъмнина, в която трепкаше малката светлинка на лодката, и тази светлина му се струваше толкова далечна, макар да бе съвсем наблизко.

— Привет, Батист!

Може би Малоан щеше да се чувства по-добре, ако бе спал? На минаване хвърли един поглед в кафене „Швейцария“, но неговият англичанин не беше там. Съвсем начумерен, той се вмъкна в кабината с две минути закъснение и зае поста си, без да каже дума на своя колега.

„Мулен Руж“ беше осветен. Музикантите идваха. Малоан седна до печката и се загледа в лостовете.

III

Когато на другата сутрин той влезе в кухнята, по-тътрил крака, жена му нямаше нужда да го поглежда, за да рече:

— Виждаш ли, че си хванал грип? Не бях ли права?

Тя съвсем не беше права, понеже той нямаше грип, но с възкликанието си доказа на Малоан, че има болнав вид. Вярно, жена му притежаваше особен нюх да подушва, когато нещо не е в ред, най-вече за срамните и порочни неща или просто за досадните. Тя първа откриваше пъпка по лицето на някого или отгатваше лъжите на Ернест.

— Не яж много! Ще ти приготвя един грог.

Обикновено като се върнеше, той ядеше притоплено месо с картофи, но този път дори не седна на мястото си и след като хвърли свъсен поглед наоколо, тръгна към стълбището.

Никога не бе се чувствувал толкова уморен. Беше нещо по-лошо от умора, тялото го болеше, главата му се пръскаше, очите му пареха. И освен това така му се гадеше, както след някое от лошите му пиянства.

— Остави ме на спокойствие! — заповяда той на жена си, която бе понечила да тръгне след него по стълбите.

Не искаше да я гледа как обикаля край леглото му, как сипе наставления и хленчи.

— Няма ли да пиеш грог?

Вместо отговор, той затръшна вратата с ритник. Сирената за мъгла пронизваше ушите му. Стаята бе студена. Захвърли едната обувка наляво, другата надясно, панталона върху облегалката на стола и за миг остана по риза, загледан в краката си.

Пак ли щеше да мисли? Не му ли стигаше цялата нощ? Дебнешком, като че бе замислил нещо, отиде бос до прозореца, отвори го рязко и дървото изскърца.

Всичко тънеше в мъгла, но тя не попречи на Малоан, чиято половина се подаде от прозореца като дявол от кутия, да забележи мъжа на петдесет метра от къщата.

Доволен бе, че го уплаши. Защото не се съмняваше, че го е стреснал, като отвори изведнъж прозореца и се подаде до кръста навън. Беше точно така, защото, без да се обръща, англичанинът се спусна по стръмнината към града...

Малоан си легна, като си говореше сам, както в кабината:

— Трябва да спя, иначе няма да издържа на напрежението.

Каква нощ бе прекарал само! Нищо трагично не беше се случило, нищо, което си заслужава да бъде разказано. Миналата нощ бе хиляди пъти по-драматична, щом един човек бе убит на няколко метра от Малоан, но въпреки това не го впечатли толкова.

Може би се дължеше на факта, че сега той познаваше убиеца? Нямахте да говори с него, разбира се! Не знаеше нито името му, нито професията му, нито защо беше убил, нито дали е откраднал или изфабрикувал парите. Съвсем нищичко не знаеше, но познаваше мъжа!

До такава степен, че лицето му бе станало вече по-близко и от лицето на баджанака му, когото от петнадесет години виждаше всеки месец.

До полунощ кейовете бяха съвсем пусати и пристигането на кораба от Ню Хейвън стана както обикновено, по-скоро тихо, защото имаше твърде малко пътници. По това време нощта беше все още ясна, но сякаш корабът носеше мъглата със себе си, защото тя започна да се стеле по водата, после бавно се издигна, побеляла от луната.

Тъй като нямаше какво да прави, Малоан бе натъпкал така печката, че плочата се нажежи до червено и стана нужда да отваря прозореца. Той правеше често това, защото щом всички прозорци бяха затворени, имаше чувството, че е глух. С откренати прозорци чуваше и най-малките шумове и ги разпознаваше до един. Дори без да им обръща внимание, си казваше:

— Я виж! „Франсет“ излиза от пристанището. Ще имат хубаво време за риболов...

Или:

— Господин Бабю се прибира с колата си.

Иначе не го познаваше. Той бе наемател на кораб, който често ходеше до Хавър и се завръщаше с кола. Понеже къщата му беше близо до морската гара, Малоан чуваше мотора и това бе всичко.

Разтоварваха солена риба в задната част на английския кораб, но скърцането на рудана не му пречеше да долавя и други, по-слаби и по-

далечни звуци, така че към един часа Малоан чу как се плиска водата от другата страна на пристана, там, където Батист оставяше лодката си.

Веднага разбра. Запита се само дали Батист е на борда с непознатия, или не. Когато лодката стигна до средата на пристанището, сред все още прозрачната мъгла, стана съвсем ясно, че в нея има само един човек и това бе англичанинът.

Не беше моряк, защото не умееше да я управлява. Тъй като имаше само едно гребло, сигурно му беше много трудно, най-вече защото се мъчеше да не вдига шум. Натискаше веслото отдясно, после отляво и макар да внимаваше много, то току се удряше в борда. Лодката не се движеше право напред. Странно беше да наблюдаваш така в мъглата един човек с мека шапка, който се мъчи да управлява тежката лодка.

Отначало Малоан гледаше с любопитство, но постепенно натрапчивото чувство го завладя и не му позволи да откъсне очи, да вижда или да чува нещо друго. И докато мъглата се сгъстяваше и човекът и лодката се превръщаха на моменти в смътен силует, той ги виждаше, виждаше преди всичко лицето на англичанина, и то с най-малките подробности.

Толкова ясно не би могъл да си представи дори чертите на своя баджанак, дори на жена си, без нещо застинало, неясно, без някаква празнота.

Лодката напредваше на тласъци и Малоан беше сигурен, че мъжът с острия нос гледа водата с тъжните си очи, едновременно с тревога и примирение. Когато сянката се изправяше, той знаеше, че онзи наблюдава клетката, увиснала в небето като венециански фенер.

Лодката стигна до мястото, където бе паднал куфарът, веслото бе прибрано и мъжът се изправи, залитащ и неловък от люлеенето.

Малоан отгатна всеки жест, въжето, което англичанинът оправяше, после куката, която се удряше в борда при спускането и падна във водата.

Първият звук на корабната сирена отекна в края на вълнолома, а десет минути по-късно мъглата нахлу и в най-скритите ъгли, като затули дори осветената врата на „Мулен Руж“.

Малоан би могъл да използва това, за да помисли за нещо друго, да почете вестник или да дремне в ъгъла до огъня.

Но остана прав до прозореца, притаил дъх, за да не изпусне нито звук, мръщейки чело, когато скърцането на рудана заглушаваше плясъка на вълните.

От птичи поглед мъжът бе на петнадесет метра от него. Той нямаше представа от ритмичността на морските приливи и не мислеше за отлива, който го носеше бавно към открито море.

Само хвърляше тук-там куката във водата, но като се огледаше, виждаше, че не е вече на същото място, а по едно време се блъсна дори във влекача на флота. Батист, Малоан или който и да е щеше да удържи лодката на място, с гребло в едната ръка и кука в другата.

Мъглата беше бяла и студена като лед, ще кажеш, че е твърда и Малоан на няколко пъти щеше да се закашля. Какво би станало тогава? Мъжът щеше да вдигне глава, защото в мъглата звуците изглеждат много по-близки, отколкото са в действителност. Може би щеше да изпусне въжето и да изгуби куката? Кой знае? В паниката и веслото можеше да му се изплъзне и да бъде отнесено бавно към вълноломите.

Щеше ли да има смелостта да извика?

Не смееше да застане прав от страх да не загуби равновесие. Седнал не можеше да действа свободно и търсеше по-удобно положение.

Ядосан, Малоан даде път на една композиция вагони и пак зае мястото си до стъклото.

Не помисли нито за миг за мъртвия, който не го интересуваеше или по-скоро нямаше нищо общо с неговите грижи. Той дори не го беше видял! Забелязал бе едно пардесю, една шапка. Някаква фигура се бе олюляла в края на кея.

Впрочем мъртвият нямаше повече нужда от куфара, щом беше мъртъв.

Колкото до клоуна, той сигурно имаше страшна нужда от него! Това дори бе невероятно. Защото в крайна сметка той всъщност бе извършил престъпление — на това същото място, миналата нощ! Не знаеше дали не са намерили трупа, дали някой не бе видял сцената и не бе съобщил.

Невъзможно бе да не мисли за това и въпреки всичко, вместо да напусне Диеп с първия влак или кораб, той остана тук, бродейки като човек, който се терзае.

Той се терзаеше още сутринта, когато гледаше със завист как лодката на Батист се движи из пристанището. От този момент Малоан бе сигурен, че той ще се върне, но въпреки това тръпки го полазваха по гърба, докато англичанинът се бяхтеше сред влажната тъмнина. Знаеше ли поне да плува?

„Трябва ли да се инати толкова!“

Малоан би могъл да му се изсмее или най-малко да се усмихне, тъй като парите бяха в шкафа. Но тъкмо обратно, това го мъчеше. Той се тревожеше, като чуваше как клоунът търси из водата с тази смешна кука. Хубаво щеше да се подреди, ако вместо куфара, закачеше трупа!

А може би нямаше пари да напусне Диеп? Дали те не бяха предназначени за някой друг?

Бе първата нощ, в която Малоан забрави да пуши лулата си. Чу гласове откъм „Мулен Руж“, разпозна гласа на Камелия. Затваряха вратите. Ролетката издрънча. Последни заглъхнаха стъпките на сервитьора, който живееше от другата страна на пристана, недалеч от дома на Малоан.

Непоносимо е да слушаш с часове как някой плъх чопли дървото. Камо ли да слушаш човек, който чопли нещо във водата в такава мъгла! И да знаеш, че е безполезно, че нищо няма да намери! И да си представяш смешния му нос, изострен от отчаяние!

Малоан би могъл да си каже, че така му се пада, но сега не мислеше за това и на моменти дори се задъхваше от нетърпение.

По едно време извади ключа от джоба си, отвори шкафа и постави куфара на масата. Той беше сух, със следи от влагата, които напомняха контурите на географска карта. Върху банкнотите имаше същите жълтеникави очертания. А честите удари на веслото не преставаха да се чуват.

Не можеше ли просто да извика:

— Хей! Човече... Дръж!

И да му хвърли шепа банкноти, да си уреди сметките?

„Невъзможно е!“ — въздъхна Малоан, като затвори отново куфара и едва не забрави ключа на масата. Когато се усети, пребледня, разбрал изведнъж какво можеше да изгуби от едно забравяне, от една случайност, една разсеяност. Колегата му щеше да намери ключа. Щеше да си каже: „Я гледай! Малоановата ракия може да е по-силна от моята...“

Малоан бе правил вече този номер, пиеше от бутилките на колегите и доливаше същото количество вода.

Като си помисли за вода, Малоан си представи ръцете на мъжа, които бъркаха в морето и които сигурно бяха почервенели от студ. Освен това англичанинът не бе свикнал на физическо натоварване, въпреки че бе нанесъл такъв удар с юмрук.

Дали беше дошъл от Лондон с намерението да удави приятеля си? Или се бяха скарали, докато пиеха в „Мулен Руж“?

Най-дразнещ бе шумът от куката, която падаше във водата всеки две-три минути. В края на краищата това значеше стотици пъти един и същ плисък! И отгоре на всичко сирената, която също виеше ритмично, по-мощна от всичко, способна да заглуши целия град, в сравнение с която скърцането на рудана беше просто лека музика.

В четири часа сутринта Малоан беше готов да даде половината от банкнотите, само и само да види как лодката се маха. Въпреки това, когато в четири и четвърт чу ударите на веслото и разбра, че „Божия милост“ прекосява пристанището, почувствува една празнота, обзе го мъчително чувство.

И дума не можеше да става вече за гледане. Дори носовата част на английския кораб беше само една сянка в мъглата. И единствено звуците говореха, като дрънченето на веригата, когато мъжът завързваше лодката, после стъпките му по кея, по железния мост, отново по кея. Малоан каза:

— Идва!

За да се върне в града, англичанинът трябваше да завие на ъгъла на кафене „Швейцария“ и в такъв случай шумът щеше да заглъхне. Но той се приближаваше, стигна до подножието на железната кула.

Малоан седна от предпазливост. Мислеше си, че щом клетката е осветена, мъжът можеше да забележи силуета му и да се прицели с револвер.

Едва се бе настанил до масата, покрита с разкъсана попивателна хартия, когато стълбата се раздруса. Някой се бе хванал за нея. Бе стъпил на първото стъпало.

Той стаи дъх. Нямаше оръжие. Впрочем за нищо на света не би стрелял по мъжа от Лондон. Не знаеше защо, но беше така.

„Ако не се качи, ще дам петстотин франка на църквата!“ — реши той.

Църквата бе издигната на върха на стръмния бряг, недалеч от неговия дом, и моряшките жени ходеха там да се молят, когато корабите не се завръщаха.

„Ще ги дам, когато обменя банкнотите“ — поправи се той, като се сети, че не би могъл да отдели петстотин франка от парите за вкъщи, без да събуди подозрението на жена си.

Долу англичанинът се колебаеше. Нормално беше. Може би му бяха казали, че човекът, когото бе срещал три пъти през деня, беше нощният стрелочник. А може и да беше проследил Малоан?

Беше ли се досетил, че куфарът е изваден?

Бяха двамата, съвсем близо един до друг, разтревожени за едно и също нещо, и никой не знаеше какво мисли и знае другият.

„Ако дойде, ще му върна куфара.“

Мъжът бе изкачил две стъпала.

„Ще ми даде една част за труда...“

Малоан би извикал. Но беше силен. Четири-пет пъти му се бе случвало да се бие в кафенето без най-малкото колебание.

Ужасното беше, че непрекъснато си представяше мършавата и зловеща глава на клоуна, която можеше да се появи всеки миг горе на стълбата.

Не! Отказа се. Тръгваше си. Чакълът скърцаше под подметките му. Нима се боеше повече, отколкото Малоан? Или се уплаши от звънеца, който съобщаваше за вагоните? Стрелочникът натисна шумно лостовете и задействува отдалеч преместването на релсите с такова удоволствие, каквото тези движения никога не бяха му доставяли.

Кафенетата на рибния пазар вече светеха. Нощта превалиеше. Най-много още час щеше да бъде тъмно, час, през който Малоан нямаше да знае нищо за своя непознат, който беше изчезнал, беше се стопил в мъглата, която ставаше все по-млечна. Вече се чуваха само познатите шумове от пристанището и града.

Впрочем, за да минава по-бързо времето, той гледаше два рибарски кораба, които се прибираха, без да имат никаква видимост, и едва напредваха, надули всичките си сирени. Когато поеха между вълноломите, се чуваше дори гласът на дежурните, надвесени над носа.

Малоан натъпка първата си лула и си наля чаша силна ракия, точно от ракията на колегата си, който бе оставил бутилката до

печката, както Малоан щеше да остави ключа си.

Денят набираше скорост. Защото отсега нататък това бе един механизъм, в който нямаше място за нищо непредвидено: звънецът на пазара, впрегнатите каруци, камионетките, препълнените кошове, чието поскърцване на ракилата бе така познато, хорската глъч и мокрите риби, падащи направо на плочите.

Трябваше да се даде път и на влака с прясна риба и когато Малоан зареди печката за последен път, вече бе съмнало, но не се виждаше по-добре, отколкото през нощта, толкова гъста бе мъглата. Минаваха автомобили със запалени фарове. Прозорците на къщите светваха — все същите, на същите хора, които ставаха рано.

— Как е? — попита колегата, като отваряше вратата.

— Добре! — отвърна той, като забрави, че предната вечер бяха сърдити.

Погледна шкафа си, увери се, че ключът е в джоба му и слезе по стълбата, чиито железни пръчки бяха потънали в студената мъгла.

Едва бе пресякъл морската гара, когато забеляза мъжа пред себе си в края на тротоара, с измокрен шлифер, смачкана шапка и ръце в джобовете. Мъжът го гледаше. Чакаше. И сигурно щеше да направи две крачки и да го заговори.

Малоан не би избягал. Не би направил нищо в своя защита. Предварително се бе примирил. Щеше да слуша, да прави каквото му кажеха, щеше дори да отиде и да вземе куфара от кабината. Не личеше ли това по поведението му?

Да, но въпреки всичко мъжът не помръдна, не го заговори, с трескави очи, стиснати от студ ноздри и разкривена уста той гледаше минаващия стрелочник.

Малоан се спъна. Спъната бе и крачката му. Очакваше да получи удар отзад или нещо подобно. Зави наляво, защото толкова бе свикнал с това, че можеше да го стори и със затворени очи. Не се осмели да се обърне, но почти с облекчение дочу зад себе си стъпките на мъжа.

Таксиметровите шофьори бяха на поста си. Един полицаи се разхождаше по тротоара.

Нищо не можеха да му сторят. Беше в безопасност!

Когато нагази сред отпадъците от риба, разбра, че пресича пазарището, но не виждаше нищо, поне нищо конкретно, защото мъглата беше не само около него, но и в главата му.

Мъжът го следваше, мъжът изкачваше стръмната, пътека, и ето, жена му вече казваше съвсем сериозно: „Виждаш ли, че си хванал грип!“

Един хубав грип беше работа само за нея, една възможност да вари чайове, да се чумери още повече и да тормози малкия, без защитата на бащата. Той беше премалял, капнал, грохнал от умора и въпреки това трябваше на всяка цена да мисли.

Да мисли не като жена си, която от три дни напираше или да купува тенджерата, или да го занимава с уроците по цигулка на Ернест, цигулка, за която се говореше повече от година вкъщи и у баджанака.

Да мисли! Мъжът сигурно си бе отишъл, но можеше и да обикаля край къщата. Той знаеше, че Малоан знае. Във всеки случай Малоан можеше да знае.

Много късно беше да носи куфара в полицията. Но дори и да не беше много късно, Малоан би се решил на това само по принуда.

Какво щеше да стане, ако мъжът се застоеше в Диеп? Щеше ли да продължава да наднича с клоунската си глава от всеки ъгъл на улицата?

Малоан стана и за втори път отвори прозореца, пак така внезапно, но видя само жената на един рибар — точно жената на Батист, — която продаваше риба от врата на врата. Видя отгоре как жена му купуваше херинги след дълги пазарлъци. Пак херинги!

След като поспа малко, той вече долавяше през мъглата жълтеникавия диск на слънцето.

Вчера по същото време, противно на навика си, Малоан беше навън. Може би защото бе изключение, той пазеше приятен спомен от тази разходка, особено от изпитите чашки в кафене „Швейцария“, което не беше пивница, а най-хубавото кафене в града.

Навън сред шума, сред тълпата и движението се мисли по-добре. Човек не прави капитал от дребните неща. Той се облече и като го чу, жена му дотича веднага, както и очакваше.

— Надявам се, че няма да излизаш?

Много искаше да избегне всякакви сцени, но беше невъзможно.

— Остави ме на мира!

— А после ще дойдеш да ми охкаш, че си болен! И пак аз трябва да се грижа...

Не е ли странно, че може да живееш двайсет и две години с една жена, да имаш деца от нея, да делите парите и в края на краищата да си останете чужди? Тя беше виновна, защото не разбираше нищо и непрекъснато мрънкаше. Не признаваше дори, че в дните, когато ходеше да играе на кегли, той можеше да се прибере малко пийнал и никога не го питаше дали е спечелил, нещо повече — само тя не знаеше, че той е най-добрият играч в Диеп!

— Казвам ти, Луи!

— Стига вече!

Сега малко посвикна, но в началото за подобна приказка плачеше три дни поред.

— Аз отговарям за семейството, нали? — каза ѝ той право в очите. — Аз съм този, който работи! Аз ви храня! А ако утре ти кажа, че сме богати? А? Ако утре ти покажа стотици хиляди?

Предизвикваше я. И тя започна да отстъпва, не защото бе смаяна, а защото искаше да прекрати сцената. Но той искаше точно обратното.

— Да не би да съм неспособен? Точно това си мислиш, нали? Само твоят зет е умен, защото е банков чиновник! Почакай! Аз самият ще му дам пари за влагане...

За момента това го облекчи и той облече най-хубавия си костюм от дебело синьо сукно, каквито носеха рибарите в неделя.

— Забрави си носната кърпа — каза тя.

— Аз не забравям никога нищо, по-добре запомни това веднъж завинаги!

Не можа да не се усмихне пред огледалото и като сви рамене, излезе. Пред къщата имаше само една площадка за тротоар, защото още нямаше истинска улица, внимаваше да не стъпва в локвите с чистите си обувки. На върха на стръмната пътека срещна Ернест, който се връщаше от училище, и го целуна по студената буза.

— Побързай! Майка ти чака.

Най-после се спусна към пристанището, като си повтаряше, че трябва да мисли. От време на време се оглеждаше изненадан и обезпокоен, че не вижда мъжа.

IV

Беше около четири и половина, защото лампите отдавна бяха запалени, когато Малоан забеляза англичанина, който излизаше от пощата. Ускори крачка, за да го проследи от разстояние, и така двамата тръгнаха край витрините.

Какво ли бе правил мъжът от сутринта? Дали беше спал? Или пак бе обикалял край пристана? Не беше възможно, защото тогава би срещнал Малоан, който бе минал оттам десетина пъти.

Вървеше бързо. Беше студено. Всичко тънеше в мъгла, а сирената продължаваше да вие в края на вълнолома.

След антикварния магазин мъжът зави надясно. Една тясна уличка водеше към дигата, близо до хотел „Ню Хейвън“. От хотела се виждаха само две топки от матово стъкло, които плуваха в мъглата като две луни. Отляво, от непрогледния мрак, се долавяше диханието на морето.

Усещаше ли англичанинът, че го следят? Не се обърна, тръгна по-бързо, може би защото вече приближаваше целта си.

Хотелът имаше широко преддверие, обзаведено със столове, фотьойли, порт манта. В дъното това преддверие ставаше още по-широко и преминаваше в хол, с едно бюро вляво и бар вдясно.

Някакъв човек бе седнал в креслото от камъшит, с бомбе на коленете, и стоеше така търпеливо, загледан пред себе си толкова спокойно, сякаш се бе настанил във влак. Гледаше към осветеното преддверие, в края на което влажната нощ се издигаше като стена.

Той видя как от тъмнината изниква шлиферът на англичанина. Съдържателката, която приключваше сметките, не виждаше нищо от своето място, но имаше способността да познава клиентите си по стъпките.

— Ето и самия господин Браун — каза тя, като се усмихваше.

Когато господин Браун стигна до средата на преддверието, един по-нисък силует се мярна във на тротоара, постоя известно време нерешително и изчезна. Беше Малоан.

Мъжът от Лондон не знаеше, че го чакат и вървеше, като гледаше в земята. Когато вдигна глава, бе само на три крачки от плетеното кресло. Присви ноздри. Тънките му устни се разкривиха в нещо подобно на усмивка, а посетителят, който бе станал, каза на английски, с протегнатата ръка:

— Радвам се, че ви виждам, господин Браун!

Дали Браун също бе подал ръка, или неговият събеседник я бе хванал насила? Във всеки случай той я стиска дълго и здраво, сякаш изобщо нямаше да я пусне.

Любезната хотелиерка обясняваше:

— Вашият приятел дойде тъкмо когато излязохте. В тази мъгла той предпочете да чака, вместо да ви търси из града.

И Браун, обърнал лице към нея, се опита още веднъж да се усмихне признателно.

— Искате ли да светна в салона?

Това беше една остъклена стая вляво от преддверието, срещу трапезарията, която оставаше вдясно. Хотелиерката натисна копчетата на едно табло и стаята се освети, невзрачна и тъжна като приемната на зъболекар, със същите списания по масата. Без да губи време, хотелиерката отвори гишето на офиса.

— Жермен! Вижте какво искат да пият тези господа!

Посетителят все пак бе пуснал ръката на Браун, който стоеше пред него, без да продумва и без да помръдва, сякаш от този момент му бе отнета всякаква възможност за действие.

— Едно уиски, господин Браун? — разбърза се Жермен. — А вие, господине?

— Много добре. Две уискита.

Влязоха в салона и Браун съблече шлифера си, а неговият спътник седна в един фотьойл и кръстоса крака.

— Учудва ли ви, че ме виждате, господин Браун?

Бяха на една възраст, но мъжът с бомбето беше толкова самоуверен, че ставаше дързък. Жермен поднесе уискито. Двамата събеседници не затвориха вратата, защото така беше по-спокойно, при условие че говореха тихо. Пръв атакува посетителят:

— Бих излъгал, ако кажа, че не съм очаквал да ви намеря в Диеп, защото имате странния навик да обикаляте от време на време континента.

Браун мълчеше, сякаш не му се искаше да участвува в разговора. Гледаше събеседника си с тъжни очи и държеше ръцете си кръстосани върху коляното.

— Впрочем сигурно сте срещнали вашия приятел Теди? Не? Разминали сте се? При това е бил забелязан в Диеп, когато сте пристигнали.

През стъклата се виждаше хотелиерката, която изготвяше сметките на двама пътници и от време на време хвърляше по един поглед към тях.

— Имате уморен вид, господин Браун. Да не сте болен? Пак ли ви мъчи черният дроб?

Браун въздъхна, прехвърли отново крак върху крак и сложи ръце на коляното си.

— Знаете ли — продължи другият — колко трудно ми беше да попреча на стария Мичъл да ме придружи?

Браун не трепна, остана унил и безразличен и тогава неговият събеседник се изправи припряно, обиколи два пъти салона и като мина зад мъжа от Лондон, изведнъж сложи ръце на раменете му. Този път Браун потрепери, но кратко и само веднъж. Краката му останаха кръстосани.

— Да играем с открити карти, господин Браун! — той седна отново — не така непринудено, но заговори почти сърдечно:

— Вие познавате стария Мичъл не по-зле от мен. Всъщност той вече притежаваше „Паладиум“ от петнадесет години, когато вие дебютирахте в мюзикхола, и доколкото си спомням — подписа с вас няколко договора... Каква хубава зала! И особено великолепната фасада от големи сиви камъни... Виждате я и сега, нали? Осветеният тротоар, колите, които спират отпред, двамата полицаи на пост, портиера, прислужниците в ливреи... Над голямата врата с блестящи букви се обявява спектакълът... Ослепителни са! Така ослепителни, че зад тях всичко остава в пълен мрак... Стената например, тоест онази част от фасадата, която е над мецанина...

Господин Браун запали цигара с отмерени движения и пак сложи ръцете си върху коленете.

— Знаете и кабинета на Мичъл, нали? Най-горе, под покрива, на нивото на корнизата, над залата... Мичъл така и не пожела да си смени

кабинета, въпреки че артистите не обичат да изкачват желязната стълба шест-седем етажа, не помня точно...

Хотелиерката даваше наставления на Жермен, който започна да подрежда приборите в трапезарията.

Той се появи за миг на прага на салона, за да попита:

— Заедно ли ще се хранят господата?

— Разбира се!

Браун не отговори.

— И най-сетне вие знаете, господин Браун, че в събота миналата седмица Мичъл реши да продаде заведението си на някаква кинематография. Цялата преса говореше за това, развълнувана за стария мюзикхол, който се закриваше. И знаете може би, че продажбата се извърши в три часа в кабинета на Мичъл и че купувачите изплатиха веднага една сума от пет хиляди лири.

Много е интересно, защото казват, че Мичъл се е съгласил само за да осигури зестра на дъщеря си. Но това не ни интересува за момента. Да се заемем със следобеда и вечерта в събота.

Банкнотите са в касата на Мичъл, защото банките са затворени. Сутрешният спектакъл е минал и Мичъл, както обикновено, не излиза от театъра дори за да обядва, а яде сандвичи в бара. Знаете ли бара? Онзи на първия етаж, към фасадата, чиито прозорци са точно зад светещите букви на надписа. Един от тези прозорци е винаги отворен поради дима от лулите и цигарите.

В осем часа вечерта парите са още горе. В осем и половина Мичъл слиза и взема от касата прихода от деня и го занася в кабинета си. В подножието на желязната стълба, която води до кабинета му, има винаги дежурен, чието задължение е да не пуска никого. На няколко метра от кабинета си, на корниза, Мичъл си е избрал едно местенце, от което вижда едновременно и залата, и спектакъла.

Браун слушаше покорно.

— Вече почти свършвам. Но внимавайте добре. Мичъл е излязъл от кабинета си и е останал на корниза на залата точно двадесет минути. Когато се връща, касата е празна. Никой не е минавал нагоре или надолу по стълбите. Дежурният е сигурен. Затова пък малко покъсно научавам, че моят стар приятел Браун е изпил чаша бира в бара.

Разбирате ли? Би могло да се влезе само през фасадата, тоест изкачвайки се нагоре по стената, като се стъпва по фугите на камъните.

Но само един човек според мен е способен на тази акробатика. Сега стигам до моята мисия...

Чуха се откъслечните гласове на група търговски пътници, които пристигнаха, но не влязоха в салона, а се настаниха на бара. Браун отново кръстоса крака, после още веднъж.

— Татко Мичъл не е лош човек. Хората разправят, че като е давал работа на артистите в течение на тридесет години — първо в провинцията, после в Лондон, — е натрупал богатство. Мога да ви уверя, че това не е така и че петте хиляди лири, които получи, са почти всичко, което му е останало, за да осигури дъщеря си и да изживее дните си.

— Той ме повика в кабинета си, който и вие знаете. Заяви ми, че няма намерение да иска наказание за крадеца, но желае на всяка цена да намери парите си, поне част от тях. Разбирате ли?

Гърлото на Браун сигурно бе пресъхнало, защото преди да преглътне уискито, го задържа доста време в устата си.

— Ние сме във Франция, което е във ваша полза. Мичъл би се задоволил да получи петте хиляди лири и би се отказал от прихода от двете съботни представления.

Настъпи тишина. Чуваха се ударите на билиардните топки някъде от бара, но не се виждаха нито билиардът, нито играчите. А сирената на вълнолома бе само неясен, плътен фон на шумовете наоколо.

— Знаете ли, господин Браун, какво отговорих аз, инспектор Молисън, на бедния стар Мичъл? Отговорих му буквално така: „Ще се опитам да открия едно явление, което ние в Ярд наричаме «Неудачникът». Това е най-ловкото животно на света и не за първи път лази по стените като муха. Първия път е трябвало да изостави плячката си и да избяга по покрива. Втория път е бил нападнат на улицата, когато се е прибирал вкъщи, а третия път откраднатите пари са били фалшиви.“ И добавих: „Ако го намеря у тях, в Ню Хейвън, с милата му женичка, която има вече две бебета, преговорите ще бъдат лесни, защото всъщност Неудачникът не би направил зло и на една муха. Но ако е имал време, преди да му стисна ръката, да се срещне с един Теди, нещата ще се затруднят. Впрочем видяхте ли се с Теди?“

Изпушената почти до края цигара вече изгаряше пръстите на Браун.

— Колко казахте, че имало? — въздъхна той. Инспектор Молисън чукна по масата да поръча уиски.

— Общо близо шест хиляди лири.

— Вие огледахте стаята ми естествено.

— Поисках съседната стая, като казах на хотелиерката колко големи приятели сме. Мисля, че вратата ви не беше добре затворена.

— Ходили сте у нас, в Ню Хейвън?

— Жена ви ми поднесе чай. В момента къпеше бебетата. По-голямото е доста едро за възрастта си.

— Какво ви каза тя?

— Че началниците пак са ви изпратили в Амстердам. Не е хубаво да лъжете така жена си. Впрочем на бюфета имаше сметка за газта. Като долови погледа ми, жена ви я скри в едно чекмедже и се изчерви.

Браун изпи до дъно втората си чаша и стана.

— Какво трябва да кажа на стария Мичъл? — настоя инспекторът. — Обещах още тази вечер да му телефонирам. Само при това условие той се отказа да дойде лично. Представете си, искаше да ви види непременно, за да ви убеди. Трябва да е вече на около седемдесет и две години тоя веселяк!

— Мога ли да се кача в стаята си? — попита Браун.

Преди да отвърне, инспекторът също стана, приближи се до своя събеседник и без никой да забележи, опипа ловко джобовете му, за да се увери, че не носи оръжие.

— Чакам ви в хола.

Браун остави шлифера си на фотьойла в салона, мина пред бюрото, удостоен от усмивката на хотелиерката.

— Кога желаете да вечеряте, господин Браун? Моят мъж е приготвил за вас и приятеля ви един хубав калкан „по диепски“.

— Слизам веднага.

Изкачи стълбите почти нормално и чак на последните стъпала ускори малко крачка. Чу се отварянето на вратата. Инспекторът, който се оглеждаше, сякаш се люби на обстановката, промърмори:

— Сигурна ли сте, че няма втори изход?

Мръщеше вежди, вдигаше глава към тавана, поглеждаше ядно играчите на билиард, които вдигаха шум.

— Нищо не се чува вече — рече изведнъж той.

— Какво искате да кажете?

— Аз...

Хотелиерката също вдигна глава:

— Гледай ти! Някой ходи по терасата...

Ето какво бе забравила да му каже тя: над трапезарията и хола имаше тераса пред самите прозорци на стаите. Инспекторът се втурна на улицата и видя как една слаба фигура скочи от четири метра височина на краката си и хукна покрай къщите.

Излишно беше да го преследва. Изправен в края на тротоара, Молисън натъпка лулата си и влезе само за да каже:

— Ще вечерям после.

— А господин Браун?

— Той явно няма да вечеря днес.

В края на гаровия перон, над една лошо осветена канцелария имаше надпис: „Специален отдел“. Там инспекторът намери един френски колега, който го изслуша, взе си бележка и малко по-късно вече телефонираше на всички полицейски постове и жандармерийски бригади в околността.

— Казвате, че няма в себе си пари?

— Във всеки случай — няма френски пари. Разпитах служителите в хотела. Карал е портиера да му взема цигари, а аз зная какво значи това.

— Значи до утре по обед ще го хванем.

За да се прибере, Малоан трябваше да мине през центъра на града, така попадна на улица „Сент Йон“ и пое по нея, осветяван от блесналите витрини. Едва бе отминал магазинчето на един търговец на лули, когато се извърна и влезе, без изобщо да мисли и без да се колебае.

— Бих желал една лула от морска пяна, с кехлибарен край.

— Истинска ли?

Купи си лула за двеста и петдесет франка, същата, каквато подариха със събрани пари на помощник-началника Мордавен за тридесет и пет годишната му служба, когато бе награден. Натъпка я още там и я запали.

Това беше поне едно малко удовлетворение. Поразходи се по улицата, като пушеше внимателно, и погледът му се спря на

месарницата, където работеше дъщеря му. Докато другите магазини се пълнеха все още с хора, решетките на месарницата бяха дръпнати наполовина, а месото бе вече подредено в хладилника.

Анриет беше сама вътре, свита надве на пода, с коси, паднали на лицето, и крака, обути в сабо, и миеше червеникавите плочки с много вода. Тя беше с гръб към улицата. Понеже носеше доста къса рокля, краката ѝ се виждаха над коленете и дори малко над черните чорапи.

Малоан пресече улицата, продължавайки да пуши с лулата, и извика от тротоара:

— Анриет!

Тя се обърна с парцал в ръка и измърмори:

— Ти ли си? Изплаши ме.

— Беше ми казала, че продавачите мият магазина.

— Вече не. Господарката смята, че имат много работа.

Почувствува се унижен, без да знае защо, навярно заради тази решетка, през която си говореха, или защото Анриет не спираше да работи, за да го изслуша. Някакъв глас се дочу от задната част на магазина, един доста остър женски глас:

— Какво има, Анриет?

— Нищо, госпожо!

Малоан трябваше да си върви. Това му бе ясно.

— Имаш хубава лула — забеляза дъщеря му, докато изцеждаше парцала с доста странен шум. — Мама ли ти я купи?

Някакви стъпки се приближиха. Една колкото висока, толкова и широка жена с лице на прасе застана на вратата към задната част на магазина.

— Е, Анриет...

— Да, госпожо... — заекна объркана прислужницата, с коси, натопени в кофата.

— Нали ви бях забранила да говорите с мъже. Месарката се преструваше, че не вижда Малоан и че говори само на Анриет.

— Това е баща ми — каза момичето, като разстла парцала, за да попие водата.

— Ако ще да е и папата! Дори не сте си свършили работата в кухнята!

И Малоан видя отново само гърба на дъщеря си и оголените ѝ крака. По тротоара край него минаваха хора.

— Анриет! — извика той.

Тя не смееше вече да се обърне към него. Месарката стоеше там и се питаше докъде ще стигне това нахалство.

— Иди да си прибереш нещата.

— Какво става? — попита месарката, като се приближи, пъхнала късите си ръце в джобовете на престилката.

Малоан бе толкова упорит, че и сам не знаеше какво иска. Би могъл да мине през решетката и да влезе в магазина, но като оставаше вън, запазваше достойнството си.

— Анриет, идете веднага да си свършите работата в кухнята!

— Да, госпожо.

— Анриет, забранявам ти да ходиш. Ще си вземеш нещата и веднага ще дойдеш с мен.

Още малко и сцената щеше да стане съвсем смешна и Малоан, който разбираше това, ставаше още по-упорит. На всичко отгоре и двамата с месарката се преструваха, че не се виждат.

— Ще си отидете след осем дни, щом толкова искате. Или поточно ще си отидете на всяка цена, защото не ви искам повече в къщата си. Но първо ще си отработите осемте дни.

— Анриет, казвам ти да отидеш да се облечеш.

Прислужничката си изтри очите с опакото на ръката, без да пуска парцала, погледна господарката си, после баща си, който се очертаваше някак странно зад решетката.

— Разбра ли?

— Чухте ли, Анриет? Предупреждавам ви, че ако трябва, ще повикам и полиция.

— Много добре! Нека дойде и полицията — отвърна Малоан.

Не би могъл да каже какво точно ще направи. Беше сгрешил и сега беснееше, че е сгрешил.

— За последен път ти казвам да тръгваш с мен.

Анриет изчезна в задната част на магазина. Месарката, която не искаше да помислят, че отстъпва, остана известно време, облакътена на касата. Малоан пушеше лулата си, без да мисли, че това е новата лула за двеста и петдесет франка.

„Нямам право да оставям дъщеря си нито минута повече в тази къща — си казваше той неуверено. — Когато имаш повече от петстотин хиляди франка...“

От своето място той почти виждаше стъклената кабина, където в шкафа от бяло дърво имаше един куфар. Месарката бе изчезнала. От задната част се чува викове и Малоан долови ридание.

Той почака, като се разхождаше с тежък поглед и стиснати челюсти. Имаше нужда да усеща, че е способен да действа. Отсреща имаше книжарница, а отстрани продаваха сувенири от Диеп. Найсетне се обърна. Анриет минаваше през магазина с шапка, с манто и малко куфарче в ръката. Тя отвори решетката.

— Защо направи това? — попита, тръгвайки до баща си.

— Защото така!

— Тя иска да се оплаче на помирителната комисия. Ако господин Лене беше там, щеше да стане бой. Той е такъв грубиян.

Малоан се усмихна презрително и като си спомни за лулата, смукна дълбоко дим.

— Остави всичко на баща си! — каза най-после в момента, когато минаваха край кафене „Швейцария“.

През завесата забеляза Камелия в нейния ъгъл, както обикновено сама, пред чаша зелена мента.

V

Неочаквана, смешна, срамна и преди всичко глупава сцена избухна в малката къща на стръмнината, която госпожа Малоан, със синя престилка, бе изчистила този ден от горе до долу и която още пазеше следи от влагата.

Една минута преди Малоан и Анриет да стигнат до прага, те не подозираха нищо — нито мъжът, ни жената, ни дъщерята, но сцената вече набираше сила. Сякаш между другото, когато изкачваха стръмната пътека, Анриет попита:

— Какво ще каже мама сега?

„Какво ще каже мама сега?“ — си повтаряше Малоан, докато превърташе ключа в ключалката. А защо трябва да казва нещо? Защо Анриет се интересуваше от мнението на майка си?

Той влезе пръв в кухнята, като се правеше на колкото може понехаен. Тъй като Анриет беше още в сянката на коридора, госпожа Малоан попита:

— С кого си?

— С дъщеря ти.

Бурята все още не избухваше. Госпожа Малоан привърши с подреждането на масата и поднесе супата, преди да проговори отново.

— Защо е поискала днес да я освободят?

— Не е искала да я освободят. Аз я измъкнах от това място.

— Много умно!

Това бе последната секунда спокойствие. От този миг не се чуваше нито будилникът, нито бумтенето на печката и всичко, което бе останало от вечерята, нямаше да бъде изядено.

— Какво рече?

— Рекох, че ги вършиш все такива, с месеци търпиш, поглъщаш всичко, после изведнъж, в най-лошия момент, правиш най-голямата глупост...

— Аха. Аз съм направил глупост, а? Значи според теб трябваше да оставя Анриет в тази месарница, та като мие пода, минавачите да й

гледат половината задник...

— Яж! Ще видим как ще се оправяме в края на месеца.

— Мислиш, че не разбирам ли?

— Какво да разбираш?

— Намекът! Не печеля достатъчно пари, за да храня семейството, нали? Аз...

Първият удар с юмрук разтърси масата и отбеляза началото на нова каденца. Между репликите вече едва се долавяше някаква връзка. Минаваха от тема на тема без явна причина, просто защото някой бе намерил по-злостна дума.

— Кажи, че съм и пияница!

— Не казвам това, но повтарям, че си пил. И когато си пил, вече не си същият.

— Чуваш ли, Анриет? Баща ти е пияница, а майка ти — тя е най-голямата светица!

Анриет плачеше. Госпожа Малоан непрекъснато тъпчеше залци хляб в устата си и забравяше да ги дъвче.

— Достатъчно ми е натяквано в твоето семейство, че съм само един прост работник. И колко струва това твое семейство! Можете да се превземате, да! Но в тенджерите нямате нищо...

— Всеки случай сме по-възпитани...

Продължението беше още по-срамно и невероятно.

— ... и ме накара да страдам цели двадесет години...

— ... не зная какво ме задържа да не...

— Да не какво?

— ... да...

— Татко!

— Да, виж какъв красавец е твоят баща!

— Сигурно ще ме харесаш повече, ако ти сложа петстотин хиляди франка на масата, нали?

— Отвращаваш ме! Върви другаде, да ти мине махмурлукът...

— ... да, петстотин хиляди франка... И цялото ти семейство ще дойде да ми лиже краката...

— Забранявам ти...

— Татко! Мамо!

Една ръка се вдигна, но само за да падне отново на масата и след малко пътната врата се затръшна. Малоан, забравил канчето си с кафе

и храната, се носеше към пристанището.

— Яж! — говореше госпожа Малоан на дъщеря си. — Утре няма да помни вече нищо. Сигурна съм, че няма да си намериш работа преди празниците.

В хотел „Ню Хейвън“ инспектор Молисън бе седнал сам на една маса с два прибора и бавно се хранеше. От другите маси го гледаха с любопитство, примесено с уважение.

— Това е човек от Скотланд Ярд — бе пошушнал хотелиерът, с бяла шапка, който идваше да поздрави своите клиенти преди всяко ядене.

— А другият, господин Браун?

— Изглежда, че е известен английски крадец.

На касата хотелиерката бе изготвила сметката на господин Браун. Дължеше четиристотин и двадесет франка, които сигурно нямаше да видят никога.

Все още имаше мъгла, но това бе обикновена мъгла, каквато цари над Ламанша половин зима. Въпреки това сирената виеше. От устните на минувачите излизаше облак пара.

До девет и половина Малоан не забеляза в кабината си нищо ненормално. Бе поставил лулата си от морска пяна на масата и от време на време ѝ хвърляше укорителен поглед, сякаш тя му беше виновна за нещо. Като се обръщаше наляво, виждаше светлината от прозореца на своята къща и това го караше да мръщи чело.

Загадките на нощта започнаха около „Франсет“. На рибарския кораб привършваха с товаренето на въглища, за да отплуват след един час с отлива. Един прожектор, окачен на крана, осветяваше палубата. Кошовете с въглища се полюшваха един след друг в края на елеватора и се изсипваха в трюма.

В това време трима мъже, облечени по градски, изникнаха от сянката. Единият от тях каза нещо, което Малоан не чу, и някакъв моряк изтича веднага да потърси капитана в един съседен магазин.

Разговорът се проведе под светлината на прожектора. Стрелочникът разпозна единия от мъжете, който беше от полицията. Видя как и тримата се разхождаха по палубата, как влязоха в поста отпред, после в кабината на телеграфиста, а през това време един

униформен жандарм се разкарваше по кея, други отмерени стъпки отекваха отгътък пристанището.

Полицайте обиколиха още „Матамор“ и „Ва тужур“, които тръгваха същата нощ на риболов, и когато привършиха, вместо да се оттеглят, трите сенки поеха по кейовете, от тъмнината към светлото, като се навеждаха над лодките и поглеждаха в кафенетата.

За тридесет години Малоан бе наблюдавал сто пъти подобна картина, причина за която най-често беше някоя телеграма от Париж: „Наблюдавайте гарите, пристанищата и всички гранични постове!“

Той видя Камелия, която влизаше в „Мулен Руж“ една от първите, както обикновено, и която не знаеше нищо.

Времето минаваше. На Малоан му се спеше. Усещаше се натежал и беше бесен, че не си взе кафето. Два-три пъти между десет часа и полунощ той задряма, без да губи напълно съзнание, и веднъж дори премести стрелките в полусън, а после, като видя задаващите се вагони, се попита дали е задвижил лоста, или е сънувал.

Както всяка нощ, осветените прозорци на бързия влак Диеп-Париж се редяха на първи коловоз, когато корабът акостира, а комисарят от специалния отдел, който рядко нарушаваше спокойствието си, вече стоеше до пасарелата.

Нищо особено не се случи. Пасажерите бяха насочени към залата за паспорти, после към тази за багажа. Но освен комисаря, до влака стоеше и един жандарм и това бе достатъчно, за да придаде на пристигането по-особено значение.

Проверката сигурно беше много прецизна. Първият пътник излезе едва след десет минути и се настани във влака, след това излязоха още петима, седем, десет, петнадесет...

Един старец с кожух напусна на свой ред митницата — с два куфара в ръце, придружен от младо момиче. Понеже приличаха на богати пътници, прислужникът от луксозния вагон понечи да поеме багажа им, но старецът отказа, като се оглеждаше някак тревожно.

Дори отдалеч той привличаше вниманието първо с кожуха си, после с белите си коси, които бяха доста дълги, като на актьор, и които приличаха на възглавничка над астраганената му яка.

Когато си свикнал с пристигането на корабите, веднага отгатваш какво става с всеки пътник. Старецът и младото момиче бяха объркани като всички онези, които не вземаха влака за Париж, а оставаха в Диеп.

През зимата наистина не бе направено нищо за посрещането им, тъй като не се очакваха хора. Двамата напразно търсеха някой служител от хотел или шофьор на такси. Старецът на два пъти спира някакви минувачи, които или не го разбираха, или не можеха да ги упътят.

Най-сетне с тях се зае един носач, поведе ги покрай влака, после заобиколиха локомотива и след малко старецът и момичето потеглиха в една наета кола.

Влакът също потегли. Затваряха помещенията на гарата. Малоан бе жаден и си каза, че щом всичко се успокои, ще изтича набързо да изпие нещо топло в „Мулен Руж“.

Но не се радва дълго на решението си. Щом оживлението стихна, по нея се забеляза едно необичайно раздвижване и Малоан откри например на различни места четирима жандарми, чиито униформи проблясваха в мрака, и още два силуета, сигурно също на жандарми, които оставаха в сянка.

Комисарят на специалния отдел не напускаше сектора. Той бе дребен и слаб човек, винаги в цивилно пардесю, дебело подплатено, с лачени обуца, които проблеснаха, когато пресече светлия кръг на газения фенер.

Припрян и нервен, той непрекъснато обикаляше от място на място и навсякъде, където спираше, имаше някой на пост: жандарм, цивилен инспектор или градски полицай.

Беше разгърната акция. Малоан виждаше само малка част от нея, но беше сигурен, че мрежата обхваща целия град.

Дали не търсеха мъжа от Лондон? Можеше да се предположи, защото не го виждаше да броди из покрайнините. И се увери напълно, когато още един силует се очерта на тротоара. Не би могъл да сбърка. Твърде много приличаше на английските детективи, които от време на време идваха в Диеп, за да издебнат или проследят някого и които стояха на пост до пасарелата на всеки пристигнал кораб в продължение на една-две седмици.

Този тръгна направо към „Мулен Руж“, което показваше, че познава града. През цялото време, докато остана там, Малоан дебнеше с тревога вратата и напрежението му нарасна, когато полицаят излезе, придружен от Камелия.

Не я отвеждаше в хотела. Навярно не бяха успели да говорят на спокойствие вътре, защото се заразхождаха нагоре-надолу по тротоара,

като изминаваха всеки път по стотина метра, обръщаха се едновременно и тръгваха за кой ли път покрай желязната кула.

Инспекторът беше спокоен. Не си водеше бележки. Понякога кимаше с глава в знак на съгласие. Що се отнася до Камелия, тя говореше бързо, ядосана или разтревожена. Веднъж дори постави и двете си ръце върху рамото на инспектора, който внимателно се освободи и отново тръгна.

Предния ден Малоан би помислил, че едно такова разследване ще го подлуди. За собствено учудване, той бе спокоен почти колкото полицая. От висотата на своята стъклена клетка наблюдаваше двойката, жандармите и от време на време комисаря, който се появяваше в някоя стратегическа точка.

Лесно можеше да възстанови събитията. Полицията в Лондон е била осведомена за някаква кражба, свързана може би с убийство, и бе открила следа в Диеп. Комисарят от специалния отдел е бил предупреден и издирваше мъжа с шлифера или най-малкото не му позволяваше да се измъкне, с тази цел бяха претърсени и рибарските кораби, които вдигаха котва. Пристанището беше блокирано, гарата и пътищата — под наблюдение.

Горе от кабината гледката не беше впечатляваща, защото хората, които участваха в играта, изглеждаха твърде дребни, а припреният комисар, който тичаше насам-натам, бе по-скоро смешен.

Повече го тревожеше Камелия, която, изглежда, бе взела всичко много присърце. Не беше ли казала вече на инспектора от Скотланд Ярд, че двамата мъже с куфара бяха седнали в „Мулен Руж“ и бяха излезли оттам заедно? Навярно ги беше видяла дори да се отправят към пристанището? Ако го бе направила, инспекторът щеше да вдигне неминуемо поглед към клетката, издигната като фар в тъмнината.

Едно такси се появи на кея и пое някак неуверено покрай тротоара. Когато се изравни с двойката, една ръка почука по стъклото отвътре, таксито спря и от него слезе белокосият старец, като стисна ръката на инспектора и поздрави Камелия. Тримата разговаряха известно време, но жената не ги интересуваше вече толкова. Тя се върна в „Мулен Руж“ и двамата мъже престанаха да се занимават с нея, а инспекторът се забави малко, за да плати на таксито, което потегли към града.

Това, което направиха после мъжът от Скотланд Ярд и белокосият старец, бе непонятно за Малоан. Най-напред застанаха в началото на гарата и инспекторът огледа, без да бърза, терена около себе си, като посочи със замах мястото, което с идването на кораба бе заето от влака за Париж, на около три метра от тях.

След това се отправи към кораба и измина няколко пъти дължината му по кея, а старецът покорно го следваше.

Зениците на Малоан се бяха свили и сякаш цялата му кожа също се свиваше в рефлекс на самозащита. Той не поглеждаше към шкафа с куфара. Човек би казал, че се бои. После се замисли, смръщил чело за около пет минути, след което затвори грижливо прозореца, напълни отново печката и разбута огъня, за да пламне с всичка сила. Най-сетне се реши да седне на масата с протегнати крака и да натъпче новата си лула, вторачен право пред себе си. Не виждаше вече нищо по кея. Забелязваше едва-едва покривите на близките къщи, а скоро стъклата се замъглиха, посивяха и после побеляха, станаха матови.

Само трима души знаеха тази подробност, тримата стрелочници: през зимата, когато тяхната клетка се отопляше, трябваше да оставят един отворен прозорец, ако искаха да гледат навън. Единият от тримата, на когото често се схващаше вратът, предпочиташе дори да загася огъня, за да не стои постоянно на течение.

Малоан не беше по-глупав от един английски полицаи. Той разбра, че като сновеше край кораба, инспекторът от Скотланд Ярд се питаше по какъв начин куфарът с банкнотите бе преминал през митническата бариера.

Оттам неминуемо щеше да проследи пътя на двамата до „Мулен Руж“, а на излизане от заведението щеше да се огледа и какво щеше да види? Стъклената клетка! Ако досега не я забелязваше, то бе, защото не се беше отдалечил малко, но нощта нямаше да мине, без да...

Малоан чу съвсем наблизко гласове. Тъй като прозорецът бе затворен, това бе само глухо боботене. Отдръпна стола си, така че да може да постави крака върху масата, и облегнат назад, забълва погъсти облаци дим.

Беше така невъзмутим, че непрекъснато трябваше да сдържа усмивката, която напираше на устните му. Когато чу, че желязната стълба се разклаща, се престори на заспал, което бе лесно за него. Няколко секунди по-късно на вратата се почука и той изръмжа:

— Влезте!

Беше полицаят. Малоан се сети, че ако остане отворено, мъглата ще изчезне, затова се изправи, блъсна вратата с крак и хвърли гневен поглед на своя гост.

— Какво търсите тук?

Как да не се усмихнеш, когато погледът на инспектора се спря точно на стъклата?

— Аз съм от Скотланд Ярд и бих искал да ви помоля за едно сведение.

Полицаят бършеше стъклото с опакото на ръката си и разширяваше полето на видимост.

— Във Франция ли се намираме или в Англия? — попита безочливо Малоан.

Посетителят се извърна изненадан, погледна печката, лулата от морска пяна, масата, покрита със стара попивателна, и шишето с виолетово мастило.

— Работя в съдействие с френската полиция — отвърна той.

— Как мога да бъда сигурен?

Бе очарован от начина, по който играеше ролята си.

— Ако държите на това, мога да извикам комисаря от специалния отдел. Но не си струва. Имам само един-два въпроса към вас. Тези стъкла винаги ли са затворени?

— Винаги.

— А какво правите, за да виждате вагоните? Малоан мислеше: „Никой няма да ми повярва, ако кажа, че в този момент ми се искаше да се изсмея!“

А беше истина. С леко движение на брадата той посочи онази част от стъклото, която инспекторът бе избърсал с ръка.

— Правя като вас — отвърна той.

— Нищо особено ли не забелязахте през последните нощи?

— Какво значи особено?

— Нищо. Благодаря ви.

Огледа отново стола, печката, масата, мастилото и дори шкафа, докосна ръба на бомбето си и излезе. Едва тогава Малоан усети, че гърлото му се свива и какво ли не би дал за чаша горещо кафе. Нямахше вече и ракия в бутилката, а неговият колега не бе забравил този път да заключи своята.

Не можеше нито да отваря прозорците, нито да гледа навън. Горещината ставаше непоносима. Малоан трябваше да си свали сакото и да разкопчае ризата си. Лек шум му подсказа, че започва да вали слаб ноемврийски дъжд.

Без да помръдва, той беше в състояние да си представи гледката навън: редиците жълти светлини, размазани от дъжда, блесналите улици, тъмните кейове, водата на пристанището, покрита с малки живи кръгове, и жандармите, които вдигат яките на мушамите си, както и дребния комисар, който сновеше насам-натам, подскачайки ядосан, като внимаваше да не изцапа лачените си обуца с кал.

Камелия бе на сухо в „Мулен Руж“, където клиентите я канеха на танц и ѝ предлагаша да пие.

Но къде беше мъжът от Лондон? Без съмнение — не и в хотела. Сигурно бе видял как полицейските части обсаждат пристанището и града. Беше невъзможно да направи и триста метра, без да се натъкне на някой жандарм или инспектор.

Бяха започнали, както винаги, с претърсване на корабите, в които лесно можеше да се скриеш, а също — почти сигурно — из долнопробните хотели.

Малоан започна да се пита: „Къде бих се скрил аз на негово място?“

Първата му мисъл бе за няколкото пещери на стръмния бряг, но и жандармите щяха да се сетят за същото.

„Ако е направил това, загубен е!“

Не беше добре и да се мести от място на място. Да отвърже някоя лодка и да излезе в открито море беше безполезно, всички пристанища щяха да бъдат вдигнати по тревога.

„Остава само един начин: да има приятел в града и да го помоли за подслон.“

Но мъжът от Лондон не бе говорил с никого, ако не се смята Камелия, която му беше по-скоро сърдита.

„Ще го хванат! — си рече най-сетне Малоан разстроен. После помисли: — Аз имам полза. Така няма да дойде да си иска парите. — И веднага се поправи: — Но той ще каже, че е хвърлил куфара във водата до стрелочния пост.“

Задушаваше се. Въпреки всичко отиде да глътне малко свеж въздух и за миг зърна ограденото от светлини пристанище и пъстрите

прозорци на „Мулен Руж“. Като хвърли поглед към стръмния бряг, си помисли с досада, че като се прибере вкъщи, ще срещне само смръщени лица, упреци или още една сцена.

Щеше да се отърве, ако се качеше веднага в стаята и си легнеше, защото имаше нужда от сън. Той задряма отново и отвори очи едва когато разсъмваше. Сега имаше право да отвори едното стъкло и да погледне наоколо.

Първо потърси жандармите и видя само двама на пост, по един на всеки кей. Но от една кола до рибния пазар слизаха хора. Образува се малка група и Малоан разпозна капитана на пристанището и домакина на Флота, които изслушваха обясненията на комисаря от специалния отдел. Човекът от Скотланд Ярд беше с тях. Колкото до стареца, той сигурно бе отишъл да спи.

Няколко минути по-късно лодките от пристанището потегляха от кея — с по трима души във всяка — и Малоан нямаше нужда да гледа повече, за да разбере. Тази гледка често се повтаряше. Всеки път, когато имаше удавник, чието тяло не бе открито, лодките претърсваха по един и същ начин пристанището с куки и брани.

Началниците, останали на кея под ситния дъжд, от който раменете им лъщяха, поговориха още няколко минути и се разделиха.

Беше най-неприятното време, влажно и студено, а небето тегнеше като похлупак над главите. Вагоните се оцеждаха. Господин Бабю, наемателят на кораб, изкара колата си от гаража с тикане, наля топла вода в радиатора, но въпреки тези мерки въртя манивелата четвърт час, докато запали мотора.

— Удавник ли си имал тази нощ? — попита колегата на Малоан, загледан в лодките.

— Нищо не е имало.

— Ама че горещо! — добави той, като затвори печката.

През това време мъжът от Лондон сигурно беше някъде — без огън, сигурно без пари за храна, сигурно...

Госпожа Малоан посрещна мъжа си и забеляза изплъзващия му се поглед.

Тя помисли, че това е заради снощната сцена и направи първата стъпка.

— Оставих Анриет да спи — смънка тя, като сервираше кафето. — Нека да използва. Няма да стои дълго без работа.

VI

— Олга, занесете бързо закуската на мис Мичъл!

Когато камериерката мина с подноса, собственичката я спря с жест и направи бърза проверка.

— Ще прибавите две препечени филии и парче масло.

Стенният часовник над бара от акажу показваше девет и половина. Но часовете нямаха никакво значение. Хотел „Ню Хейвън“ не живееше вече своя нормален живот.

Старият Мичъл, който се бе прибрал в пет часа сутринта, беше станал. Чуваше се как ходи насам-натам из банята и камериерът твърдеше, че правил гимнастика.

Инспектор Молисън пък бе прекарал нощта навън. Хотелиерката беше на бюрото, когато той влезе много спокойно, като всеки друг.

— Ще ме оставите да спя до десет часа и ако ме търсят по телефона или искат да ме видят, няма да ме безпокоите по никакъв повод. В десет часа ще ми донесете закуската.

— Това са само два часа сън.

— Достатъчно е!

Беше много любезен, много естествен и все пак хотелиерката не смееше да го разпитва. Като пристигна в осем и половина, прислужникът съобщи, че навсякъде имало жандарми и полиция. Малко преувеличаваше, но не много, защото и търговците, които отваряха капациите на прозорците, бяха забелязали същото.

Щеше да вали цял ден. Коварно зеленото море бе набраздено от бели гребени. В девет без четвърт вече телефонираха за инспектора, но хотелиерката бе непреклонна.

— Не, господине. Господин Молисън ми даде точни указания. След десет часа, ако обичате...

Като почваше работа, Жермен промърмори.

— Питам се дали ще го хванат.

А хотелиерката се изненада много, че още не бе се сетила за господин Браун. Без съмнение беше впечатлена от величието на

полицейската акция, а може би и от спокойствието и авторитета на инспектора.

— Къде би се скрил? — продължи Жермен, като навличаше бялото сако, което носеше след часовете за хранене. — Вие, госпожо Дюпре, бихте ли го взели за разбойник? Колко тъжно си пиеше уискито и поръчваше следващото, без да говори, само с поглед.

— Шт! Господин Мичъл слиза.

Малоан, който дишаше шумно като препил — без да е вкусил капка алкохол, — се обърна наляво и осъзна, че се намира в собственото си легло и спи от около час. В същия миг пътната врата се отвори и затвори. Щеше пак да започне да размишлява, но в просъница се досети, че това няма да има край, че ще му бъде неприятно и успя да се унесе в сън.

Жена му триеше с фламандска паста готварската печка, а Анриет току-що бе излязла. Един голям ключ тежеше в джоба на палтото ѝ. Беше си лъснала сабото, ала бе вързала с кърпа косите си.

— Иди да донесеш няколко рака за обяд — беше казала майка ѝ.

За раците нямаше нужда да слиза по стръмната пътечка, която водеше към пристанището, а да продължи по пътя до морския бряг. Земята бе покрита с ниска трева, белезникаво зелена като вълните. Анриет забеляза, че един жандарм стои точно на завоя между скалистия бряг и пристанището, но не се смути и пое надолу по изровения в скалата път, който водеше към морето.

Имаше отлив. На около двеста метра навътре камъните бяха покрити с водорасли и морски растения, в които трябваше да гази — като внимаваше да не се подхлъзне — и да търси раци с куката. От шестгодишна Анриет ловеше раци на това място. От ситния дъжд косите ѝ залепваха по слепоочията. Тя пое дълбоко въздух, за да усети силната миризма на водорасли, и се отправи към колибата, която баща ѝ бе построил от стари материали в подножието на скалата, използвайки за опора скалистия бряг.

През цялото време тя виждаше над себе си силуета на жандарма, който, като нямаше друга работа, я следеше с поглед.

„Татко е забравил да заключи вратата“ — помисли си тя, като пхна ключа в ключалката и разбра, че е излишно.

В колибата имаше една плоскодънна лодка, с която Малоан излизаше на риболов, кошове за омари, въдици и разни други неща, които той събираще по брега след силни бури: празни буренца, парчета корк, сандъци от бисквити, плаващи трупи.

Не беше много светло. Анриет знаеше, че кошниците са вляво и направи две крачки, но спря стъписана, понеже дочу изскърцване. Първо помисли, че е някой голям плъх, но дочу още едно изскърцване, което не можеше да бъде от плъх, и тогава съзря белезникавото петно на нечие лице в полумрака.

Защо не извика? Може би мислеше за жандарма, застанал на пост на скалата. Но забрави да вземе куката и кошниците за раци, втурна се назад, машинално затвори вратата и пъкна ключа в джоба си.

Хукна, без да мисли, към къщи и колкото повече се приближаваше, страхът ѝ все повече нарастваше и тя все повече се чудеше на хладнокръвието, с което бе действувала. Почука тихо на вратата и щом майка ѝ отвори, рече задъхано:

— В колибата има човек!

— Какво говориш?

— А на брега видях един жандарм. Сигурно търсят някого.

Горе, в малката спалня, Малоан отвори едното си око, щом дочу шушукането на двете жени. Различи тапетите на сребърни черти, с които бе сменил старите — на цветя, защото продавачът му бе казал, че са по-модерни. Но с които все още не можеше да свикне, както и с парчето червена коприна, украсена с четири дървени висулки, което служеше за абажур.

За да чуе какво говореха, трябваше само да отвори и другото си око, да се надигне и да нададе ухо. На мястото, което жена му заемаше до него през нощта в същото легло, имаше една вдлъбнатина и когато наместваше главата си, той докосваше другата възглавница, с по-друга миризма.

Питаше се дали да се ослушва, или да спи, но предпочете съня — сън, който не му пречеше да съзнава, че спи и че като се събуди, ще трябва да мисли за досадни неща.

— Ще ви сервираме в трапезарията, господин Мичъл. Жермен! Поднеси закуската на господин Мичъл... Ще искате яйца с шунка,

нали?

Странен старец беше, съвсем дребен, невероятно трескав, но най-силно впечатление правеше с розовия си тен на дете и невинното лице под белите коси.

— Не е ли арестуван още? — с усилие попита той, защото знаеше само няколко френски думи и ги произнасяше лошо.

Толкова лошо, че Жермен не разбра нищо и госпожа Дюпре трябваше да преведе:

— Господин Мичъл пита дали не са арестували крадеца. Не зная, господин Мичъл. Господин инспекторът си легна и заповяда да не го будим преди десет часа.

Хвърли поглед към стенния часовник, който показваше десет без десет минути. В същото време телефонът до нея иззвъня.

— Ало! Да, хотел „Ню Хейвън“... Не, господине... Ако искате, обадете се пак след десет минути... Уверявам ви, че е невъзможно... Моля? Извинете, господин капитан, но наистина нямам право...

Мъжът ѝ подаваше глава през гишето на офиса, нахлупил бялата шапка.

— Беше капитанът на пристанището — му обясни тя, като размахваше ръце. — Току-що открили нещо...

— Зад стъклата на трапезарията тя виждаше господин Мичъл, който се хранеше бавно.

— Жермен! Часът е десет без три. Време е да приготвиш подноса...

Жермен разбра и след три минути вече чукаше на вратата на номер шест. Около четвърт час се чуваха стъпки, шум от чешма и когато вратата най-сетне се отвори, инспектор Молисън се появи на стълбите свежо избръснат, с изчеткан костюм и напръскани с одеколон коси.

— Обади се капитанът на пристанището. Изглежда, са намерили някакво тяло...

Старият Мичъл остави закуската си и се втурна към него, но инспекторът му подаде дясната си ръка, а с лявата вдигна веднага слушалката.

— Ало! Канцеларията на пристанището, моля...

Докато говореше по телефона, той подхвърляше и по някоя английска дума на стареца до себе си. Жермен бе застанал мирно до

бара, собственикът стоеше неподвижно зад гишето, а госпожа Дюпре се усмихваше едва-едва, сякаш се извиняваше за присъствието си.

Щом приключи с разговора по телефона, инспекторът поговори още малко на английски със стария Мичъл и каза на Жермен:

— Пардесюто ми, ако обичате.

— Извинете, господин Молисън... Простете за нахалството... — госпожа Дюпре бе порозовяла от смущение. — Но ще позволите ли да ви попитам дали това е... дали са открили господин Браун?

Той я изгледа учудено.

— Защо господин Браун?

— Мислех... Не зная... Струваше ми се...

— Намерили са трупа. Трупа на човека, убит от вашия господин Браун...

Тя се изчерви още повече, защото той каза „вашия господин Браун“, а това звучеше почти като обвинение. Запита се дали нейният мъж бе забелязал намека, ала той не бе обърнал внимание.

— Донесете и кожуха на господин Мичъл, Жермен!

И двамата излязоха, като оставиха някаква студенина зад себе си. Отначало никой не проговори. Жермен подреди чашите и като гледаше в тезгяха, най-сетне промълви:

— Мислите ли, че това е възможно, госпожо Дюпре?

А хотелиерката гледаше фотьойла, където обикновено седяше господин Браун и оставаше понякога повече от час така, с блуждаещ поглед. Беше на някакви си два метра от нея. От време на време те разменяха по някоя дума. Тя дори го беше попитала дали е женен, а той мълчаливо ѝ бе показал халката си.

Нали бе стигнала дори дотам да си представя, че тъжното му настроение се дължи може би на порочността, или злобата на жена му?

— Започвайте да приготвяте масите, Жермен.

Ще трябва пет прибора за господин Анри и два за хората от Париж.

В кухнята на семейство Малоан се шушукаше.

Къщата беше почти нова. Обзаведена удобно и лесно се поддържаше. Имаше двор, покрит с плочи, с чешма и лятна кухня. Паркетът бе лакиран, а стените на стълбището — боядисани с блажна

боя. Не бе помислено обаче за дебелината на стените. Като говореха, всичко се чуваше от стая в стая, а когато например Малоан се обличаше на първия етаж, в продължение на четвърт час се чуваше гръм и трясък.

— Сигурна ли си, че си заключила вратата?

— Дори не го направих нарочно. Излязох и превъртях ключа...

— Питам се дали да кажем на баща ти... Не знам какво му става тия дни... Видя ли лулата, която си е купил, без да каже дума? Вчера и завчера почти не е спал...

Можеха да кажат на жандарма и да му дадат ключа.

И двете мислеха за това, но тази мисъл ги караше да свеждат глава със свити стомаси, особено Анриет, която сега си мислеше, че бе уловила в полумрака погледа на подгонено животно.

— Ако знаехме само какво е направил...

— Може би има нещо в сутрешния вестник?

Вестникът бе в пощенската кутия, защото само Малоан го четеше, като станеше. Анриет погледна заглавията, прелисти го, но не намери нищо, което да има връзка с човека, скрит в колибата.

— Дали не е влязъл, за да открадне инструментите на баща ти? Достраша ги, защото Малоан щеше да се разгневи страхотно, ако въдиците му изчезнеха. Той спеше така леко горе, че непрекъснато долавяше шушукането им, макар да заравяше колкото може по-дълбоко глава във възглавницата, опита се дори да хърка, сякаш да примами съня. Сирената му подсказа, че е единадесет часът. Нормално той трябваше да спи още два часа, а после щеше да му остане и време да мисли за своите неща.

Мис Мичъл слизаше в хола на хотел „Ню Хейвън“ и собственичката я оглеждаше с любопитство, защото снощи пътниците бяха посрещнати от дежурния. Човек винаги си създава някакво мнение за хората, преди да ги познава, и госпожа Дюпре си бе представила Ева Мичъл като тънка и решителна жена спортен тип.

Тя обаче приличаше на момиченце или по-скоро на кукла — с големите си сини очи, съвсем малкия си нос и ефирния тоалет. Знаеше няколко френски думи, малко повече от баща си, а акцентът ѝ бе затрогващ.

— Имате ли новини? — се осведоми тя.

— Новини за какво, мис?

— За нашите пари.

— Не! Знам само, че са извадили един... Извинете, един труп от пристанището... Жермен току-що ми каза, че бил заседнал от два дни в основите на южния вълнолом...

— На южния вълнолом... — повтори тя, сякаш изучаваше френски.

Не бе разбрала. Госпожа Дюпре говореше доста бързо. Тя погледна към бара, после трапезарията, салона, сякаш търсеше къде да се настани, но накрая се отправи към вратата.

Въпреки дъжда, който валеше непрестанно, тя прекоси насипа, а след това я гледаха дълго как се разхожда съвсем сама по дигата. Отдалече изглеждаше още по-крехка, същинско дете.

Близо до пристанището инспекторът и господин Мичъл излизаха от един хангар и полицаят рече на капитана на пристанището:

— Това е наистина Теди. Ще кажа да ви изпратят досието му.

— Мислите, че е убит ли?

— Не мисля. Сигурен съм. Все някой ден това трябваше да свърши така. Ако познавахте Браун, щяхте да разберете. Теди бе неговият зъл дух. Той го караше да върши едно или друго и винаги като напук без никаква полза за Браун...

Стиснаха си ръцете. Господин Мичъл бе много възбуден. Докато обикаляше кейовете с човека от Скотланд Ярд, непрекъснато му досаждаше с въпросите си.

— При това вие предадохте моята заръка на това момче?

— Повторих дума по дума поръчката ви.

— Сигурен съм, че той дори не е влизал в хотела.

— Вие ме бяхте уверили, че ако Браун разбере, че е разкрит, ще остави банкнотите, за да не го безпокоят...

Инспекторът не отвърна. Различаваше отдалеч жандармите и цивилните полицаи. Хората от Диеп също ги различаваха и по всички магазинчета се говореше само за това, тъй като във вестниците не се споменаваха за никакво престъпление, за никаква кражба.

— Идете при дъщеря си, господин Мичъл.

— Знаете ли, че при мен той направи за първи път своя номер на „човека без кости“. Преди беше обикновен клоун в един пътуващ цирк.

— Да! Идете да видите мис Ева, която сигурно скучае сама в този хотел.

Малоан се измъчи да се насилва да заспи. Поне двадесет пъти се бе обърнал и вече го болеше вратът. Колкото и да се опитваше да не разсъждава, мислите му се нижеха сами, щом се отпускахе за миг.

— Баща ти става — съобщи госпожа Малоан, като застла масата с покривка.

— Да му кажа ли?

— Да видим първо в какво настроение е. Ще ти дам знак.

Най-често Малоан слизаше необлечен, само с панталон и сако върху пижамата, а на краката с плъстени пантофи. Но сега го чуваха да се мотае дълго и когато бутна вратата на кухнята, беше облечен като вчера, в празничния си костюм.

— Какво толкова тайно си приказвате цялата заран? — изсумтя той и хвърли наоколо подозрителен поглед.

Отвори тенджерата и викна:

— Пак зеле!

— Искан да сготвя раци — рече, без да мисли, жена му.

— И какво?

Той забеляза в ъгъла на масата големия чер ключ, както и шалчето, което Анриет слагаше само когато ходеше на брега.

— Мисля, че има отлив?

— Да, татко.

Госпожа Малоан направи знак на дъщеря си да говори.

— Ще ти обясня... Последния път ти сигурно си забравил да заключиш колибата...

— Какво приказваш?

— Уверявам те, че вратата не беше заключена.

Смръщил вежди, той чакаше — с гръб към печката, с лула в ръцете, която бе започнал да пълни.

— Бях видяла вече един жандарм на скалистия бряг... Трябваше да ида да взема куката и кошницата...

В този миг жена му и дъщеря му играеха за него ролята на врагове.

— Хайде де! Онемя ли?

— Видях един човек в колибата — побърза да извика Анриет. —
Беше скрит зад лодката...

Той направи крачка към нея, сякаш за да я удари.

— Какво ти каза той? Повтори каквото ти каза!

— Луи... — простена госпожа Малоан.

— Но говори, за бога!

— Нищо не ми каза. Аз избягах...

Той дишаше тежко, със суров поглед, както в кафенето, когато надушваше боя.

— Каза ли на жандарма?

— Не... — отвърна тя, готова да се разреве.

Той видя пак ключа и изведнъж избухна:

— Значи си го заключила?

Тя не посмя повече да продума. Кимна с глава, вдигнала ръце да се пази от ударите.

Малоан се задушаваше. Изпитваше нужда да направи нещо, каквото и да е — нещо необузвано, за да се успокои, и първата му жертва бе лулата, той я запрати с всичка сила на пода и тя се пръсна като яйце.

— Дявол да го вземе! Ти си го заключила в колибата?

Лулата му беше малко и госпожа Малоан, като следеше заплашителния му поглед, скри супника.

— По дяволите! — повтори той.

Всичко очакваше! Но точно това! Мъжът от Лондон затворен в собствената му колиба!

— Какво ще правиш сега, Луи?

Той беше взел ключа и го пъхаше в джоба си.

— Какво ще правя ли?

И той не знаеше. Но за да ги стресне, се изсмя.

— Слушайте! Първо, вие двете ще си затваряте устата, ясно ли е? Не искам да ме разпитват! А сега — гледайте си женските работи!

Прекося коридора с тежки стъпки и след като откачи шапката си от порт мантото, отвори вратата. Дъждът бе станал по-силен и остър. След няколко крачки бузите му лъщяха, а ръцете му бяха мокри. Не се сети да вземе старата дървена лула, така че не можеше и да пуши.

Трябваше да измине само петдесет метра, за да забележи жандарма, изправен на завоя на скалистия бряг, с гръб към града,

неподвижен като часовой. По-нататък бе зеленото море с бели бразди. А отвъд всичко, в безкрая, тъмното петно, което се открояваше в небето, бе димът на кораба от Ню Хейвън.

— Привет! — рече Малоан, с ръце в джобовете, като спря в края на скалата.

Можеше да мине и без любезности, защото един служител по железниците струва колкото един жандарм, и онзи разбра това, защото след като погледна фуражката му, отвърна свойски:

— Привет!

— Да не би нещо да не е в ред тук?

Малоан се преструваше, че гледа морето, но извърщаше жадно поглед към колибата си, която бе под него, покрита наполовина с нагъната ламарина, наполовина с насмолен картон.

— Търсим един англичанин — въздъхна жандармът, като се обърна към града, където, с добро зрение, можеше да видиш колко е часът на морската гара.

— А! Значи англичанин.

Жандармът си мислеше само за смяната и това обезсърчи Малоан. Той би желал да поговори по-дълго с него, да се наслади на този разговор, мислейки си, че мъжът, скрит в дупката под тях, ще чуе бърбенето им. Морето прииждаше. Към пет часа щеше да стигне до скалата и ако имаше вълнение, щеше да се удря във вратата на бараката.

— Наблизо ли живеете? — попита от учтивост жандармът.

Малоан посочи трите къщи, изникнали върху стръмнината, и събеседникът му въздъхна и рече убедено:

— Не е много весело!

— Кажете, бил ли е въоръжен този ваш англичанин?

— Изглежда, че не е.

На Малоан не му се тръгваше, но не бе много естествено да виси под дъжда и да зяпа морето. А точно този дъжд го успокояваше, както и присъствието на жандарма, тъжните мокри покриви на града и бялата пяна по зеленото море. Светът наоколо трябваше да бъде злокобен. Той чуваше шума на водните капки по неравната ламарина на колибата и знаеше, че вътре се процеждат мокри струи.

— Сигурни ли сте, че не е напуснал града? — попита той със същото безразличие, с каквото би поискал огън.

— Знам само това, което са ми казали. Инспекторът от Скотланд Ярд твърди, че нашият човек няма нито стотинка в джоба, нито револвер, нито нож.

Което доведе Малоан до мисълта, че неговият клоун нямаше нищо за ядене. Изумително бе да си там, където беше той, и съзнанието ти да работи бавно. Като чуваше да се говори, този човек не си ли представяше, че е обкръжен? Не трепереше ли от страх и студ? А когато бе влязла Анриет?

Малоан ритна с крак буца пръст до края на скалата и тя се търкулна върху неравната ламарина.

— Ваш ли е този заслон? — попита жандармът. Лодка ли имате?

— Имам само плоскодънна лодка, но тия дни ще си купя моторна.

— На колко години се пенсионира в железниците?

— На петдесет и пет.

А човекът стоеше все така под тях, без храна. Малоан ритна още една буца пръст с нехайството на хлапе, което подритва камъче на връщане от училище. Но откакто се бе замислил, в мига, когато жандармът заговори за пенсията, погледът му бе станал някак блуждаещ: „Ако не му отворя вратата, след няколко дни ще умре!“

И това извикваше различни картини в съзнанието му, например как нощем по време на прилива Малоан влачи към морето едно мършаво, вцепенено тяло.

— Трябва да вървя да хапна! — рече той.

И пъхнал ръце дълбоко в джобовете, се отправи към къщи. Ужасно бе да дадеш воля на мислите си. През нощта жандармите сигурно щяха да обикалят с електрическите фенерчета и ако човекът имаше нещастieto да помръдне...

Намери всички на масата, дори и Ернест, който се бе върнал от училище. Нахрани се, без да продума, като само поглеждаше семейството си.

— Искаш ли да излезеш с мен? — попита той изведнъж Анриет.

Тя се обърна към майка си, която се съгласи.

— Точно така! Идете да се разходите двамата.

— Ами аз? — захленчи Ернест.

— Ти ще стоиш тук!

Малоан се качи в своята стая да се срещне и да изчетка костюма си, отвори старата кутия от бисквити, която бе в гардероба с огледалото, с намерението да вземе оттам малко пари. В кутията имаше една банкнота от хиляда франка и една от петстотин и той ги пъкна бързо в джоба си.

— Готова ли си, Анриет?

— След пет минути!

Мина край нейната врата и едва не се изкуши да влезе. Водата се плискаше в легена. Поспря само за миг и бързо подхвърли през смях:

— Да се докараш хубаво!

Мъжът сигурно бе гладен, а дъждът продължаваше, в колибата капеше най-малко от десет места, процеждаше се ледена вода.

— Ернест, излез за малко.

— Защо?

Той изтика момчето в коридора и протегна ръце над огъня, както правеше след измиване.

— По повод на това, което разказа Анриет тази сутрин, аз размислих — рече той на жена си. — Не трябва да се споменава на никого. Разбра ли?

— Ами ако замине с твоята лодка?

Не бе мислил за това. Въздъхна отегчено:

— Толкова по-зле!

Анриет се напудри и начерви, като сложи малко повече червило, което изглеждаше още по-силно, понеже носеше рокля от зелена коприна. Всеки път, когато се обличаше така, намираха, че е по-пълна отколкото беше.

— Къде отиваме?

— Ще видим.

Стигнаха мълчаливо до пътечката и Малоан имаше същото чувство, явно без причина, като в дните на празник или на сватба — чувството за живот, по-различен от всекидневния.

— Твоят шеф не те ли задяваше?

— Как не!

Той я наблюдаваше скрито с малките си очи, със задоволство и тревога.

— Казах на майка ти да не говори за колибата. Разбира се, и ти няма да говориш.

Едно рибарско корабче плуваше наблизко и екипажът, събран на мостика, гледаше Анриет и се смееше. Тя не вървеше както обикновено. Имаше си празнична походка — по-лека, по-боязлива. Прекрачваше локвите и някаква вътрешна радост осветяваше лицето ѝ.

— В кафене „Швейцария“ ли отиваме?

Малоан не отвърна веднага, защото унесено гледаше стъклената клетка от другата страна на пристанището и потръпваше при мисълта, че е богат. Това бе невероятно, фантастично! Когато беше сам, дори не можеше да си представи какво значат реално тези пари, но сега, като се разхождаше с дъщеря си, откриваше нови възможности.

— Ще бъдеш ли доволна, ако не ходиш вече на работа?

— Това е невъзможно — отвърна тя, без да подозира какво се крие зад тези думи.

— Ами ако е възможно? И ако те облека дори по-хубаво от дъщерята на Лене?

— Тя може да харчи колкото си иска, няма вкус, но е тъпкана с пари!

Малоан виждаше горе в клетката сивия силует на колегата си. И денят беше сив. Лампите още не бяха запалени и това създаваше доста тягостно, жалко впечатление. Дежурният стрелочник сигурно също го виждаше и изпитваше завист, че той се разхожда с пременената си дъщеря.

Двамата жандарми стояха на пост на ъгъла на кея, трети пред морската гара. Хората бързаха. Денят преваляше и всеки прилепяше гръб о стените на къщите пред минаващите коли, за да не го изпръскат.

Кафене „Швейцария“ вече светеше. Фонографът свиреше. Камелия бе заела своето място и понеже Малоан беше с дъщеря си, се престори, че не го познава, но разгледа Анриет от глава до пети.

— Можеш да пиеш нещо хубаво, един ликьор. Келнер! Един ликьор и един хубав калвадос.

— Бенедиктин ли?

Анриет се поколеба за миг, после кимна с глава.

— Също калвадос и бучка захар.

И точно тя поведе разговор за техните тревоги.

— Питам се дали има какво да яде. Знаят ли дали е млад?

Ни млад, ни стар. Той нямаше възраст. Беше едно тъжно, уплашено същество.

„Един неудачник!“ — си каза Малоан, който си представяше как лодката се движи бавно и как куката потъва във водата, търсейки куфара.

— Скъпа ли беше твоята лула, татко? Защото ако не е много скъпа, бих ти купила друга.

Побоя се тя да не научи, че лулата струва двеста и петдесет франка и заговори за друго.

— Майка ти не те ли помоли да ѝ занесеш синя вълнена прежда?

— Да. Иска да изплете пуловер на Ернест.

Колко ли можеше да струва една кожа като кожата на Камелия? Малоан си спомни, че веднъж, като целуна момичето, бе докоснал гладката ѝ парфюмирана кожа. Не разбираше от тези неща. Попита Анриет, която я погледна надменно.

— Обзалагам се, че е имитация! А тя е лека жена. Познавам я. Идваше в месарницата сутрин в мръсен пенъоар и подпетени обувки.

— Ако е имитация, колко струва?

— Сигурно към триста франка.

Той изпи още един калвадос и плати на сервитьора с банкнота от петстотин франка.

— Ела.

— Къде отиваме?

— Ще видиш!

Понякога алкохолът изобщо не ти действа или те заболява само глава, а друг път изпълва гърдите ти с топъл оптимизъм. Така и сега. Очите на Малоан блестяха и на излизане той махна приятелски на Камелия.

Нощта бе паднала. Всички витрини бяха осветени. Чадърите се блъскаха един в друг. Малоан забеляза една млада жена, която носеше син шлифер, и веднага реши да купи същия на дъщеря си. С нехаен вид и усмивка на устните той я побутна към магазина „Нувел галери“, а после от щанд на щанд, до сектора за шлиферни облекла, а там, без много-много да умува, каза на продавачката:

— Покажете ни сините шлифери.

— От обикновен плат или от коприна?

Докато дъщеря му ги пробваше, той мислеше за инспектора от Скотланд Ярд и усмивката му бе предизвикателство точно към него. И не само към него, но и към смотания жандарм тази сутрин, към дребничкия комисар от специалния отдел, който тичаше отчаяно под дъжда.

— Колко? — попита той.

— Сто седемдесет и пет франка. Имаме и баретка в същия цвят.

Купи и баретата, която струваше двадесет франка, и хвърли още един поглед наоколо, за да се увери, че няма какво друго да купува.

— С тях ли ще останете, госпожице?

Разбира се. Тя даде адреса си, за да изпратят старото палто. Вече на улицата, Малоан и дъщеря му се чувствуваха все по-празнично. Минувачите, които съзираха възторжените им усмивки, не се съмняваха в това. Малоан си казваше, че може да изхарчи цялата банкнота от петстотин франка.

— Обувките ти бива ли ги още?

— Не пропускат вода, но не отиват на синьото.

Купиха и обуца. Каква радост бе да се приближиш до касата и без всякакъв страх от цифрите да кажеш: „Колко?“

Госпожа Малоан щеше да обикаля петнадесет дена града, за да купи същите обуца! По това време жандармът сигурно бе сменен. А може и да са махнали поста, защото не биха могли да пазят вечно брега само защото някакъв човек е избягал. Дъждът плющеше по неравната ламарина.

— Доволна ли си?

— О, да! Но какво ще каже мама?

Той присви очи, не отвърна, но малко по-нататък спря пред един магазин за ръкавици.

— Влез!

Анриет започна да поглежда с леко безпокойство възбуденото лице на баща си.

— С каква подплата искате, вълна или кожа?

— Което е по-хубаво.

Най-смешното беше, че той едва не плачеше от радост и нерви. Плуваше в един нов свят. Обикновено по това време трябваше да си бъде вкъщи, да се занимава с дреболии, както правеше почти всеки следобед, или да играе домино в кафенето.

— Вземи и един чифт за майка ти. Ще бъде доволна.

— Не ѝ знам номера.

— Ако не станат, ще ги сменим, госпожице — побърза да каже продавачката.

Всички бяха мили. Когато купуваха чорапи в съседния магазин, нарекоха Анриет госпожа и Малоан извърна глава, за да скрие усмивката си.

Какво можеше да очаква мъжът, спотаен в колибата? Нямаше нито стотинка. Полицията разполагаше с отличителните му белези.

Изведнъж Малоан престана да се интересува от покупките на дъщеря си. Щом убиецът бе избрал неговата колиба, дали не смяташе да се промъкне у Малоан през нощта? Знаеше къщата. Не можеше да предположи, че куфарът е останал в стрелочната кабина. Знаеше, че Малоан отсъства всяка нощ.

Бе чел такива истории във вестниците: някой рецидивист, престъпник, който няма какво да губи, се вмъква в усамотена къща, във ферма или вила, убива жените и старците с брадва или железен прът, открадва парите, опразва долапите с храна и пие вино направо от счупеното гърло на бутилките.

— Колко? — попита той разсеяно.

Анриет, която бе забелязала промяната в него, попита тихо:

— Скъпо ли ти се вижда?

— О, не!

— Сърдит ли си?

— Нали ти казвам, че не съм!

Той не обичаше Ернест, защото всички говореха, че приличал на вуйчо си и защото майка му винаги го защитаваше пред него. Все пак му купи нова чанта и кутия водни бои. Анриет носеше пакетите. Валеше по-слабо, но въпреки това водните капки шумоляха по фината хартия.

Какво още можеше да купи? Сега, след като бе развалил банкнотата от хиляда франка, нямаше вече причини да спира. Но нямаше и представа какво да купи.

— Би трябвало да си вземеш нова шапка, татко. А, да! Една железничарска фуражка! Защо не и цяла униформа?

— Да влезем за малко тук!

Беше някакво бистро и той изпи на бара един аперитив, с надеждата да си възвърне доброто настроение. Нямаше право да си остане дори тази нощ, за да пази дома си!

— Какво ще пиеш?

— Нищо. Не ми се пие.

— Донесете ѝ все пак едно малко — каза той на сервитьора.

Защото ако тя не пиеше, това вече приличаше на упрек.

— Нищо няма да ти стане, хайде! Къде има магазин за кожи?

— Срецу пощата.

Ставаше досаден и още по-вироглав, обхванат от натрапчивите си идеи. Държа се лошо и пред продавача на кожи.

— Колко струва една лисица?

— Истинска ли? Като се почне от петстотин франка...

— Покажете ни на тази цена.

Дъщеря му го дръпна за ръкава.

— Недей. Мама ще се ядосва. И изкуствените са хубави.

— Остави ме на мира!

И нейното опиянение се изчерпваше, но скоро тя засия отново, като сложи лисицата на врата си. Беше червена лисица и не отиваше на шлифера.

— С нея ли ще останете?

Разбира се, че с нея! И те поеа отново с пакетите по улиците.

— Не е ли време за връщане? — разтревожи се Анриет.

Тя пресече на другия тротоар, за да мине пред месарницата, но решетката беше затворена, магазинът пуст. На ъгъла на улицата една жена питаше някого за нещо. Малоан я забеляза, защото говореше английски, и внимателно я погледна. Носеше черен костюм, доста тънък за сезона. Имаше неправилно лице, червеникави коси, които се подаваха от шапката ѝ, и тънко вратле със златна верижка с медальон.

— Купи вестници — каза той на дъщеря си.

Той избягваше да гледа стъклената клетка, а когато завиваха край кафене „Швейцария“, за да стигнат до кея, Анриет се блъсна в Камелия, която стоеше в сянката заедно с английския инспектор.

Малоан ускори крачка. Не можеха да му кажат нищо! Нищо лошо не беше сторил! Свъсил вежди, той мислеше как да се справи с тази колиба. Защото след това бе достатъчно само да изчака няколко седмици или месеци и да поиска да го пенсионират.

Щеше да отиде някъде във Франция или все пак в Нормандия, на юг от Сена, например някъде до Кан. Ще си купи лодка с платна и мотор и ще лови риба само за удоволствие.

„Все пак си мисля какво ли ще каже мама!“

Безпокойството на Анриет растеше все повече с приближаването им към къщи. Малоан имаше точно толкова време, колкото да се преоблече, да хапне и да тръгне на работа.

Дали през нощта мъжът нямаше да се опита да излезе от скривалището си? Зад лодката имаше инструменти. Като разреже дъските...

Би полудял, ако не знаеше къде се намира вече! Дори повече, отколкото като знаеше, че е в колибата! Беше ли се колебал дали да убие онзи англичанин? Не! Той просто го бе убил, така както човек никога не мисли, че може да го стори, докато не се изправи пред престъплението, дотолкова е обикновено.

Ако не бе ял от миналата вечер, значи бе изтощен, а той не беше и преди много добре.

Но скрит в мрака на колибата, все пак имаше някакво предимство.

Не беше ли най-добре да поговори с него през стените — тихо, за да не чуе никой — и да му предложи част от банкнотите?

— Вкъщи има някой — забеляза Анриет, когато се приближиха.

— Откъде разбра?

— В коридора свети.

Когато нямаха гости, лампата във вестибюла се гасеше.

— Имаш ли ключ?

Тя отвори вратата. Чуваха се гласове. Анриет се питаше дали не е по-добре да остави новите си дрехи и пакетите в коридора, но баща ѝ я побутна към кухнята.

Там бяха баджанакът и жена му.

— Не знаех, че сте се канили да идвате — каза Малоан, без да ги поглежда в лицето.

В същото време жена му извика:

— Какво е това? Баща ти ли?

И опипваше шлифера, шапката, ръкавиците, поглеждайки мъжа си с нарастваща тревога.

— За мене нищо ли няма? — захленчи Ернест, разтворил пакет с чорапи.

Снахата смяташе, че шлиферът е много ярък. Баджанакът рече:

— Току-що казвах на жена ти, че си сгрешил, като си прибрал Анриет от едно сигурно място при търговци, които имат пари.

В кухнята се събраха твърде много хора, а разтворените пакети внасяха още по-голям безпорядък.

От всички страни се говореше. Анриет показваше обувката си. Нещо загаряше на печката.

— В такова време е толкова трудно да се намери добро място...

Малоан навеждаше глава като разярен бик. Виждаше как всички се вълнуват. Отвсякъде чуваше врява и бе убеден, че никога няма да успее да сложи ред във всичко това, че никога няма да може да се измъкне от едно толкова сложно положение.

— По дяволите! — въздъхна той обезкуражен, отваряйки вратата.

Качи се в своята стая да си смени костюма и си избърса очите, преди да превърти електрическия ключ.

VII

Стъклена преграда разделяше хола от трапезарията и госпожа Дюпре можеше да ръководи сервирането от мястото си, тъй като едно гише я свързваше със залата, а друго с офиса.

Тази вечер имаше малко хора. За вечеря беше пристигнала една двойка, която бе поискала менюто, за да види цените: младоженци със скромни възможности, които правеха сватбеното си пътешествие до Лондон. Настаниха ги в левия ъгъл и те се хранеха, притеснени от сребърните прибори и от облеклото на Жермен.

Освен един търговски представител, който бе за десетина дни в Диеп, оставаше само масата на англичаните. Старият Мичъл и дъщеря му бяха седнали от едната страна, инспектор Молисън от другата.

Всички вечеряха мълчаливо и госпожа Дюпре знаеше, че ще мълчат до края. Така беше всеки път, когато нямаше поне пет сервирани маси и смущението бе толкова очебийно, че когато някой се появеше в такъв момент с намерението да вечеря, спираше на прага и се връщаше обратно. Поради липсата на хора обслужването ставаше по-бързо и Жермен успяваше да издебва чиниите като плячка.

Точно бяха поднесли сиренето, когато външната врата се хлопна. После се дочуха плахи стъпки и се появи млада жена, която се оглеждаше стеснително.

— Стая ли търсите? — попита хотелиерката доста отдалече.

Новодошлата отвърна на английски и госпожа Дюпре натисна звънеца, за да повика Жермен, който говореше малко този език.

Молисън бе видял младата жена от трапезарията и се бе надигнал от стола, за да разбере причината за нейното вълнение.

— Жената на Браун — промърмори инспекторът, като се отпрати към хола. — Питам се за какво ли идва?

— Аз зная!

Ева Мичъл бе станала на свой ред, като сложи салфетката си на масата и добави с усмивка, в която имаше леко предизвикателство към полицая:

— Аз ѝ телеграфирах да дойде.

Не се забави нито минута, не се поколеба нито за миг, като че всичко беше предвидено. Чак в преддверието каза на английски:

— Госпожа Браун, предполагам? Бихте ли дошли с мен в салона? Аз съм мис Мичъл!

Госпожа Браун беше на около двадесет и осем години. Явно е била много красива, с една крехка хубост, която не бе изчезнала съвсем, но бе посърнала. Когато се бе омъжила за Браун, играеше в някаква третокласна труппа, което не ѝ пречеше да бъде така безлична и свита както сега, със същата усмивка, с която сякаш се извиняваше, че съществува.

Ева Мичъл бе седнала върху страничната облегалка на един фотьойл, кръстосала крака, и палеше цигара.

— Имате ли новини от мъжа си?

— Не. Сигурно е в Ротердам. Когато получих телеграмата ви, помислих, че му се е случило нещо.

— Каква е според вас професията на господин Браун?

— Пътува по поръчка на една френска търговска къща за театрален грим и перуки.

— Ако ви е казал така, излъгал е. Той е крадец и господинът, който е седнал там с баща ми, е инспектор от Скотланд Ярд, натоварен със задачата да го арестува.

Говореше така естествено, че госпожа Браун остана неподвижна, с широко отворени очи, без да помисля дори да възразява.

— Баща ми, когото виждате, е Харолд Мичъл, директор на „Паладиум“.

Малката госпожа Браун сякаш понечи да се поклони, позашеметена от това име, отколкото уплашена от обвинението на младото момиче.

— Вашият мъж е откраднал от него над пет хиляди лири.

Молисън ги наблюдаваше през двойните стъкла: мис Мичъл, на страничната облегалка на фотьойла, госпожа Браун права, стиснала с две ръце закопчалката на ръчната си чанта, вече готова на всичко, което събеседничката би ѝ наредила.

— Ако желаете доказателства за това, което твърдя, мога да повикам инспектора.

Другата отказа от учтивост, поклащайки глава.

Точно в този момент Малоан влезе в стъклената кабина и подхвърли, както винаги:

— Привет!

— Привет, драги! Какво ти е? — рече колегата му.

— На мене? Какво може да ми е?

Остави канчето си върху печката, хляба на масата и измъкна вестник от джоба си.

— Още ли е тъпкано с жандарми?

— Сега патрулират. От време на време се появява белият кръг на някое джобно фенерче, претърсват всеки ъгъл на пристанището.

Ева Мичъл не губеше време, не позволяваше на своята събеседничка да си поеме дъх.

— Това са всичките пари, които ни оставаха с баща ми. Ако Браун ги върне, ще му дадем една част и няма да подаваме оплакване. Ако откаже, ще бъде съден за убийство и обесен.

— За убийство?

— Тук, в Диеп, преди три дни той е убил своя съучастник Теди. Вие познавате Теди, нали?

— Той пътуваше за същата търговска къща, както мъжът ми.

— Тоест те са извършвали ударите си заедно. Браун е ограбил кабинета на баща ми и е дошъл да се срещне с Теди в Диеп. Трябва да са се скарали в момента на подялбата и вашият мъж е убил Теди. Ако не ми вярвате, повикайте инспектора. Сега Браун се крие някъде в града и вие трябва да го намерите, за да му предадете предложението. Имате ли пари?

— Тръгнах от Ню Хейвън с две лири.

— Ето ви още две. Можете да се храните и да спите тук. Пансионът не е скъп.

— Какво искате да направя?

Не беше заплакала още, но се чувствуваше, че ще го направи, защото постепенно бе започнала да осъзнава случилото се.

— Това е ваша работа. Търсете! Пуснете съобщение във вестника. Може би инспекторът ще ви посъветва.

Все пак, когато Ева Мичъл се върна на мястото си и се зае с десерта, Молисън я погледна с изумление.

— Какво й казахте?

— Истината. Тя ще намери мъжа си по-бързо от нас или пък той ще научи за нейното идване и сам ще дойде.

— Но ако го намери? — изрече той смаян.

— Е, какво?

— Извършил е престъпление...

— Във Франция! Това не ви засяга. Това е работа на френската полиция.

Баща й я наблюдаваше не по-малко учуден и някакъв смут се прибави към възхищението му.

— Защо не ни каза нищо?

— Защото сигурно щяхте да ми попречите да я извикам.

Тя бе с гръб към стъклената преграда на салона и само инспекторът виждаше все още госпожа Браун, потънала в един фотьойл, с лице в шепите си.

Най-сетне Молисън остави салфетката си на масата и когато влезе в салона, младата жена въздъхна, без да открива лицето си:

— Истина ли е това?

— Истина е — отвърна той, като седна до нея. — Браун е в неприятно положение. Дотук го застрашаваше само затвор, но сега...

— Вярно ли е, че ако върне парите...

— Мичъл ще оттегли оплакването си, да, Скотланд Ярд няма повече да се занимава с него. Ще се оправя с френската полиция. А къде са момчетата ви?

— Момче и момиче са — поправи го тя машинално. — Оставих ги на една съседка. Но кажете ми какво трябва да правя?

Инспекторът погледна Мичелови, които още се хранеха, после избелелия килим и запали лулата си.

— Най-умно е може би да се разхождате из града, най-вече из пустите места. Диеп не е голям. Много е възможно Браун да ви забележи.

Тя се страхуваше, това се виждаше по очите й, бе страх от пустите улици и дори от тази среща с мъжа й. Молисън не знаеше какво да й каже.

— Преди всичко ви съветвам да вечеряте и да идете да си легнете. Ще има време утре да вземаме решения.

И тя отново бе оставена сама в малкия салон, а хотелиерката отиде и я попита на френски дали не желае да вечеря. Тя не разбра. Госпожа Дюпре показа с жестове, че се касае за ядене и госпожа Браун поклати глава.

— Ще видите, че тя ще го намери! — твърдеше Ева Мичъл. — Знам много добре колко тежко е това за нея, но за моя баща не е по-малко мъчително да остане на тази възраст без пари, след като е направил толкова артисти богати.

Младоженците станаха, влязоха в салона, но го напуснаха дискретно, щом видяха там една жена със зачервени очи. Мъжът попита хотелиерката:

— Има ли някакво кино? — И заминаха.

Камелия беше на поста си, на бара в „Мулен Руж“, с мътен поглед и разкривена уста. Шефът току-що бе чел вестниците.

— Ти познаваше ли го?

— Малкия, да. Теди се казваше. Идваше във Франция почти всеки месец. Често се сецаше за мен. Знаех, че работи нещо опасно и не много редно. Има моменти, когато всеки друг ще изпусне някоя дума, но не и той. Беше истински джентълмен, както се казва. И учтив, добре възпитан! Караше ме да минавам пред него, като влизахме в стаята и никога не би си тръгнал преди мен.

Камелия млъкна за миг.

— Не този валс! — извика тя към музиката. И обясни на шефа: — Последния път, когато дойде с онзи високия, мършавия, свиреха това парче. Помолих го да потанцуваме, а той ми отвърна, че имал работа, но щял да се върне малко по-късно. Не ми харесваше този негов приятел. Казах тихо на Теди: „Пази се от твоя човек! Винаги съм предчувствувала нещата. Така когато умря баща ми...“ Теди ми смигна. Изпиха три-четири уискита, барманът сигурно си спомня. Тръгнаха си и аз танцувах с Деде... Е, да, не бях във форма. Можех да се обзаложа, че Теди няма да се върне. На следващия ден срещнах два-три пъти другия. Дори говорих с него. Но още не знаех, иначе мисля, че щях да извикам ченгетата...

Сервитьорът също слушаше, както и шофьорът на таксито, който идваше всяка вечер да изпие по чаша бира.

— Чудя се къде ли се е спотаил — рече шефът, като наля на жената да пие.

Госпожа Браун излезе от хотела, без да каже нищо на никого. Инспекторът я последва от страх да не направи някоя глупост. Тя не познаваше града и пое покрай дигата в мрака. Нямахме жива душа. Сякаш се бе изгубила във влажната безбрежност. Върна се по същия път, откри една осветена улица, поколеба се и без да иска, стигна до центъра на града.

Вървеше и се препъваше, сякаш бе капнала от умора. На моменти едва не тичаше, в други като че всеки миг щеше да спре, загубила сили. Минувачите се обръщаха. Молисън, който я виждаше в гръб, предположи, че тя върви и плаче, и се запита дали Ева бе действувала така заради баща си, или заради себе си.

Недоволен беше и би предпочел той самият да поеме някоя помъчителна роля, отколкото да гледа как тази руса хлапачка си съставя подобен план и го осъществява без колебание докрай.

Какво можеше да предприеме малката госпожа Браун? И не трябваше ли да мисли само за това, че животът на мъжа ѝ зависи от нея, че би трябвало да го намери на всяка цена и да го накара да върне петте хиляди лири?

Вече не валеше. Паветата бяха още мокри и локвите лъщяха под светлината на газовите фенери.

Изведнъж госпожа Браун се озова пред пристанището и дълго стоя така неподвижно, преди да се върне назад. Токчетата ѝ бяха проядени само от едната страна. По врата ѝ се виеха червеникави къдри. Тя се сблъска с инспектора, позна го веднага и извика:

— Кажете ми какво искате да направя! Плачеше без сълзи, в смисъл че лицето ѝ се разкривяваше, а вече не можеше дори да изстене.

— Ще ви заведа отново в хотела, където ще си легнете. Мис Мичъл сгрещи, като ви телеграфира.

— Но щом е за спасяването на Браун!

Не прие лесно да я отведат и от време на време спираше в началото на някоя тъмна уличка, с желанието да извика името на мъжа си.

— Елате!

— Ако се е скрил там?

После внезапно ставаше словоохотлива:

— Аз познавам Теди Бастър. Браун ми каза, че му е шеф и ме посъветва да бъда любезна с него.

— Нещо като шеф — въздъхна Молисън, който беше по-изтощен от тази глупава разходка през града, отколкото от цял ден разследване.

— Елате!

— Има ли поне палто!

— Не! Остави си шлифера в хотела.

Студено беше. Ако ветровете задухаха на изток, на разсъмване щеше да замръзне.

— Как ще си намери храна?

— Не зная, госпожо Браун. Не питайте повече. Утре сигурно ще имаме новини.

Когато преминаха през хола на хотела, видяха в салона Ева Мичъл и баща ѝ, които играеха на дама. Молисън помисли за миг, че ще бъде принуден да сложи сам в леглото госпожа Браун — толкова отпаднала беше.

— Обещавате ли ми, че до утре нищо няма да се случи?

— О, да, да!

Десет минути по-късно, затворен в кабинката, той телефонираше на комисаря от специалния отдел.

— Ало! Вие ли сте? Нищо ли не са намерили?

— Нищо! Търсенето ще продължи цяла нощ. Почти сме сигурни, че не е напускал града. Впрочем сигнализираха ми, че някаква англичанка е пристигнала с паспорт на името на госпожа Браун. Не е ли...?

— Да. Жена му. Аз ще се заема с това.

В своята стъклена кабина Малоан захвърли вестника, който току-що бе прочел. Беше местен вестник, защото големите парижки ежедневници не се занимаваха с тази работа. Тук бе разказана цялата история. Репортерът бе успял да накара Молисън да говори, защото той разкриваше миналото на Браун и излагаше всички подробности за

грабежа в „Паладиум“, бе отпечатана дори една снимка на стария Мичъл и дъщеря му, които излизаха от хотел „Ню Хейвън“.

Бяха изминали два дни, откакто, без да съзнава, Малоан не бе поглеждал шкафа, два дни, през които го болеше и главата от мислене. Беше още по-досадно, защото мислеше непрекъснато за едно и също.

Не беше ли рисковано, дето направи толкова много покупки този следобед? Видя добре как трепна неговият баджанак и разбра, че имаше нещо наум, като подхвърли:

— Ще рече човек, че си улучил голямата печалба!

Не искаше да се обръща и към скалистия бряг, който се открояваше още по-черен в черната нощ. Никога не бе помислял, че за този куфар ще се разтревожат толкова хора. И може би го впечатляваше не толкова човекът от Скотланд Ярд, колкото старият Мичъл с държането си на господар. Това бе човек, който ако попиташе за нещо Малоан — например за адреса на някой хотел или магазин, щеше да му даде бакшиш. И стрелочникът щеше да го вземе!

Възможно ли е да нямаше вече нито стотинка? Тази мисъл ласкаеше Малоан и го притесняваше. На всичко отгоре в края на статията имаше една кратка фраза, която той бе запомнил наизуст: „Браун има жена и две деца, които живеят в Ню Хейвън и както изглежда, не знаят нищо.“

Той беше видял Браун, бе видял шлифера му, износения му костюм, кърпените обуца. Можеше да си представи къщата, издигната на скалистия бряг на Ню Хейвън, както беше неговата, върху скалите на Диеп, това бе подобна на неговата къща, само малко по-буржоазна. И пак не беше сигурен!

Даде път на трети коловоз, който му поискаха, пи чаша горещо кафе. На кея видя инспектор Молисън да говори с англичанката, която срещна следобед на улицата.

Малоан се задъхваше. Чувствуваше, че непременно трябва да направи нещо. В един миг едва не отвори шкафа и не хвърли куфара във водата.

И каква полза от това? Нищо нямаше да се промени. Ако можеше да бъде поне сигурен, че след седмица-две, когато всичко привърши, ще го намери на същото място! Само че приливите и отливите щяха да го отнесат.

Даваше си вид, че не мисли за Браун. Не искаше да мисли, нарочно се захващаше с други неща, но всъщност духом беше край колибата. Така често бе ловил риба нощем! Знаеше час по час докъде бе стигнало морето. Чуваше грохота на разбиващите се в камъните вълни, надуваше мириса на смолата, с която бе напоил плоскодънната си лодка, и беше сигурен, че Браун има вече петна от смола по дрехите си.

Жандармерията бе обикаляла из пещерите по скалистия бряг. И пак щеше да обикаля. Някой жандарм можеше пътьом да ритне с крак дървената колиба и да каже: „Кой знае дали не е вътре!“

— Те нямат право да разбият вратата! — изрече Малоан полугласно.

Но ако мъжът вътре мръднеше, дали жандармите щяха да се поколебаят? Добре ли щеше да бъде това или не? Щеше ли да проговори Браун за стрелочника?

Когато корабът от Ню Хейвън влезе в пристанището, Малоан не мислеше вече за манипулациите, които извършваше. Не виждаше нищо, освен движещите се светлини и сенки. И освен звънеца на стрелките, чуваше само неясна глъчка.

Не смееше да погледне и към своята къща, където лампата отдавна бе загасена. В колибата имаше достатъчно инструменти, за да се разбие ключалката. Ако Браун знаеше, че куфарът е у Малоан, той сигурно мислеше, че го е скрил вкъщи.

На входа на морската гара комисарят от специалния отдел наблюдаваше всеки пътник и Малоан насмалко не отиде при него. Сигурно нямаше да го осъдят много? Съдебното му досие беше съвсем чисто. Всички щяха да го защитят. Но щяха да му вземат и куфара! И щеше да си загуби мястото!

Тогаваше да се занимава само с дреболии, като Батист — да продава риба по улиците или нещо такова. Анриет щеше да се хване пак на работа и да му натяква. Във всеки случай жена му нямаше да пропуска случай да му повтаря: „Ето какво значи да се пишеш много хитър!“

Баджанакът му ще бъде на седмото небе! Дори Ернест няма да го слуша вече!

Ако можеше да слезе за няколко минути в „Мулен Руж“, щеше да се напие. Сигурно щеше да отиде и с Камелия, за да си докаже, че е

още жив и силен мъж.

Забеляза само двама жандарми, но когато бързият влак за Париж замина, видя мъждукащата светлина на джобно фенерче и разбра, че продължават проверките. Патрулът мина в подножието на стрелочния пост и снопът светлина затанцува по железната стълба.

Само два часа по-късно светлината замъждука от другата страна на пристанището, горе на скалистия бряг, на сто метра от тях — място, което той познаваше до последното камъче.

— Един прегладнял мъж... — изръмжа той. И след малко: — На това трябва да се сложи край!

Беше му невъзможно да прекара още няколко ноци като трите последни. Не знаеше какво би направил, но щеше да направи нещо. Ако не беше тази идиотска служба, щеше веднага да тръгне към колибата, но бе немислимо да остави стрелочния пост без надзор.

Това решение го облекчи, той погледна часовника си и прекара последните три часа, чакайки, смръщил чело. Рибният пазар заработи още по тъмно.

Денят се роди ясен и студен. Колегата му пристигна с влажни ноздри и дрехи, пропити с леден въздух.

— Как е?

— Добре!

Без да се бе замислял предварително, той тръгна по търговската улица, където току-що бяха отворили вратите на една колбасарница, и купи салам, две кутии сардела и парче пастет, като се оглеждаше злобно в огледалото на стената.

На пазара съгледа кафене и подаде емайлирания си съд, като каза да го напълнят с ракия.

Беше се отпуснал. Действуваше против волята си, както се изпълнява дежурство, както се отива на погребение на съсед, на когото не си казвал и добър ден. Дори не вярваше на това, което вършеше. Не усещаше материалния свят. Ако го бяха разтърсили внезапно и се събудеше в леглото си, пак не би се учудил.

Вместо да се изкачи по стръмната пътечка, продължи долу покрай склона и не видя на върха му никаква униформа. Неговата колиба бе малко по-нататък, след първия изрoven в скалата път.

Трябваше да върви през големите огладени камъни и срутени скали и понеже бе сложил провизиите в джобовете си, помисли, че пастетът ще стане на каша.

В последния момент седна на един камък, трогнат внезапно от собствената си съдба, от съдбата на жена си, на дъщеря си и дори на Ернест. Къщата бе зад него, съвсем наблизо, невидима, издигната върху скалите като от игра с конструктор, и коминът ѝ сигурно пушеше. Ернест закусваше, преди да отиде на училище. И сигурно бяха оставили Анриет да спи, тя имаше толкова рядко възможността да се напива.

Сутрин къщата миришеше на нещо интимно, това бе мирисът на стаите, ароматът на кафето и лекият дъх на полето. Когато се връщаше, той протягаше първо ръце над огъня, после събуваше тежките си обувца, за да си сложи пантофите, които се топлеха върху капака на фурната.

Целият ден напред беше негов — първо, за да спи, с онзи сън, в който не губеше напълно съзнание и който не му пречеше да чува шумовете вкъщи и на улицата. След това имаше право да се занимава с каквото си иска, да оправя въдиците си, да боядисва лодката, да слуша радио или да разглобява будилника.

Измъкна салама от джоба си и го погледна с любопитство, сякаш бе забравил, че сам го беше купил. Морето бе гладко, едва поръбено с бяло, но в далечината напиреха пенести вълни, тласкани от ветрове, духащи откъм сушата. Малоан познаваше лодките, които бавно теглеха своите драги за сен-жакови миди.

— Виж ти! Още не сме вкусили от тях тази зима — помисли той.

Беше си починал достатъчно. Не можеше да прекара целия ден на камъка.

Но действуваше все по и по-неуверено. Вече не виждаше много добре смисъла и необходимостта от това, което щеше да направи. Малко остана да се върне вкъщи, убеден, че нищо не се е случило и че животът си продължава. Наистина ли бе вече невъзможно?

Споменът за неговия баджанак, когото винаги бе мразил, го подтикна към действие. Той пхна салама в джоба си и се изправи тежко, като човек, смазан от мускулна треска.

Може би го наблюдаваха с бинокъл. Това се случва често с рибарите, които влачат мрежи край брега. Те забелязват малка черна

точка на скалистия бряг или в подножието му. Казват си: „Виж ти, Малоан отива за раци!“

Вземат бинокъла от заслона и оглеждат крайбрежието, докато чакат мрежите да се напълнят.

Имаше три рибарски лодки, плуващи в седефеното утро: две с кафяви платна и една със сини.

Малоан продължаваше да върви към колибата с онова привидно спокойствие, което прикрива страха. Защото това беше страх и нищо друго. Все едно че се канеше да предприеме трудна стъпка, да говори с големия началник на железопътната мрежа или да вземе думата на митинг.

Човек е прозорлив в такива мигове. Всичко вижда, всичко чува, раздвоява се. Той виждаше самия себе си — като в голямо огледало — как понечва да пъкне големия ключ в ключалката.

Би могъл да откrexне вратата няколко сантиметра, да хвърли продуктите в колибата, да превърти пак ключа и да си отиде. Би могъл също да си тръгне, като остави отворено. Толкова възможни решения беше предвидил, че те не го интересуваха вече.

Ако правеше това или онова, то беше просто защото трябваше нещо да се прави. Нямахше значение какво и той знаеше много добре, че е твърде късно да се измъкне.

Ключът се превъртя леко, защото Малоан се грижеше за своите неща и ключалката беше смазана.

Най-напред откrexна малко вратата, взря се в мрака, в който се очертаваше предната част на лодката, принадлежала преди на един рибар, ловец на трески.

Нищо не помръдваше. Нямахше ни шум, ни скърцане. Малоан не усещаше дори онзи лек трепет, който издава присъствието на живо същество.

Тогава отвори широко, светлината проникна в колибата и в същото време Малоан подуши силната миризма на човешки обор. Смръщи вежди, огледа лодката, поставена на дървени трупи. Отдясно се намираще бъчонка с катран, отляво — купчина кошове, а навсякъде, до най-скритите кътчета, бяха разпръснати разни дреболии, дъски, каси, една котва, дебело корабно въже, стари кутии.

„Не е имал много въздух!“ — помисли той.

Никога не му се бе случвало да остане в колибата със затворена врата и острата миризма го тормозеше, докато погледът му шареше непрекъснато по стените.

Без да мисли, тъй като бе дошъл за това, той измъкна салама от джоба си, постави го върху лодката, като през цялото време се взираше, за да се увери, че отникъде не се подава ни крак, ни ръка.

— Господин Браун... — каза той така, сякаш говореше на обикновен събеседник.

Прибави и двете кутии сардела към продуктите върху лодката.

— Чуйте, господин Браун... Зная, че сте тук... Колибата е моя... Ако исках да ви издам, да съм го направил още вчера...

Нададе ухо леко приведен, както щом пуснеш камък в някой тайнствен кладенец. Нищо не потрепваше, освен ехото на собствения му глас.

— Както искате. Ще видите, че идвам при вас с добри чувства. Не можах вчера, защото точно над вас, на скалата, имаше един жандарм.

Държеше канчето от син емайл в ръка и без да знае защо, не смееше да помръдне. И нареждаше сякаш научена наизуст реч, като въпреки всичко импровизираше:

— Най-важното е да се яде. Донесох салам, сардели и пастет. Чувате ли ме?

Ушите му бяха зачервени, както в детските години, когато трябваше да направи някакъв комплимент и гласът му ставаше по-дрезгав.

— Излишно е да хитрувате. Зная, че ме чувате. Ако бяхте заминали, ключалката щеше да бъде счупена или вратата открената.

Дали не беше зад бъчвата с катран? Или зад струпаните кошове? Или под лодката? Защото под нея имаше доста място.

— Ще ви оставя тези продукти, както и едно канче с алкохол. Мисля, че е по-добре пак да затворя вратата, защото жандармите могат да претърсят наоколо и ако видят вратата отворена, ще влязат да хвърлят едно око...

Никога не бе говорил напразно. Толкова объркващо беше, че накрая почна да се ядосва.

— Чуйте ме хубаво! Нямаме време за губене. Искам да знам дали сте тук, жив или мъртъв.

Мисълта, че говори на умрял, не го накара дори да се усмихне.

— Кажете само една дума или направете някакъв шум. Няма да се опитвам да ви търся. Веднага ще си отида и утре ще ви донеса пак ядене.

Зачаках натежал поглед. Устата му започваше да се свива заплашително и той сведе леко глава, както обикновено, когато кипваше.

— Не се опитвайте да ме карате да мисля, че не знаете френски. Чух ви да говорите с Камелия.

Той почака още малко, преброи до десет, за да си наложи търпение.

— Ще броя пак до три... — каза той високо, — едно... две...

Не беше само от яд. От страх беше. Не смееше да помръдне. Казваше си, че ако претърси колибата, сигурно ще намери едно безжизнено тяло, свито в някой ъгъл като плъх, който е ял развалено жито. За миг си помисли, че миризмата... Но не! След двадесет и четири часа един труп не мирише!

— Е, добре! Отивам си...

И наистина отстъпи една крачка, изкушен да си тръгне. Зад него вратата беше отворена към блесналото в слънце море. Беше толкова просто да се отдалечи, оставяйки продуктите върху лодката.

— Тръгвам си... — повтори той.

Но не си тръгваше. Не можеше да си тръгне! Краката му сякаш бяха приковани към земята!

— Ще признаете, че не сте много любезен! Аз дойдох честно... „Но кажи нещо бе, идиот“ — се обаждаше един вътрешен глас. И пак наум той отговаряше на гласа: „Още една минута, само една минута! Ще отговори... Веднага ще си тръгна...“ — Късно ще бъде! Аз ли съм виновен?

Да, той ли бе виновен, щом не намираще сили да излезе от тази врата и да се върне в свежия и слънчев свят, който го очакваше? Погледът му шареше наоколо. Гласът му губеше своята сигурност, придобиваше умолителни нотки.

— Господин Браун, чувствавам, че ще се ядосам...

Трепереше от нерви, усещайки, че приближава крайният предел.

— За последен път броя до три. Едно... две...

Беше гледал непрекъснато пред себе си, без да помисли, че зад гърба му оставаше един още по-тъмен ъгъл. Точно в този ъгъл нещо изскърца и преди Малоан да се обърне, получи удар върху дясното рамо, удар с нещо тежко — като железен прът или чук, при това остър.

— Мръсник! — извика той, като се извърна.

Браун бе там. Или поне имаше някой, който можеше да бъде Браун и който по време на целия монолог на Малоан бе направил само едно движение, за да го докосне.

Лице, обрасло с червеникава брада. Две очи блестяха в полумрака. Адамовата ябълка подскачаше нагоре-надолу с ритъма на горещото, задавено дишане.

Ръката замахваше отново с оръжието, не беше чук, а куката за събиране на раци сред камъните и водораслите.

С инстинктивно движение Малоан хвана издигнатия пестник, изви го, докато костите не изпукаха, и изтръгна куката от пръстите, които останаха сгърчени.

Нервността му изчезна, гледаше смръщения от болка мъж, който набираше сили да скочи. Вече не мислеше нито че това е Браун, нито дори, че е човек. Знаеше само, че това живо същество щеше да се вкопчи в него, че двете тела щяха да се слоят, да се затъркалят по земята, че пръстите щяха да се мъчат да сграбчат нечие гърло, да се забият в нечие око или да извият нечий крайник.

Тогава рязко, точно, жестоко той удари. Не се прицели. Куката се заби в нещо меко, чу се хъркане.

Съществото бе още живо. Две очи все още блестяха. Една ръка пак се протягаше към Малоан.

— Ето ти! — задъха се той.

И още един удар с куката. Всеки удар отекваше различно в плътта, като онзи ден, когато бе смачкал плъх с токовете си. Стъпкал го беше десетина пъти. Плъхът не умираше лесно.

А сега един горещ дъх стигаше до него на талази, една ръка докосваше крака му, мъчейки се да го препъне.

— Ето ти. Ето!

Съществото мърдаше едва-едва. Съществото се влачеше по земята. Пръстите се отпуснаха бавно. Но то направи още едно усилие и

Малоан се приготви за удар.

Лицето лежеше в пръстта. Сивият костюм бе изпоцапан, разкъсан. Кръв лепнеше по косите. Тялото бе застинало в своята призрачна неподвижност и Малоан, който не издържаше повече, се хвърли на колене и застана, закрепя объркан, треперещ, потръпващ от студ:

— Простете! Кажете нещо! Простете! Не го направих нарочно... Вие знаете, че не го исках.

Не смееше да докосне мъртвия, гледаше носа, сплескан в земята.

— Господин Браун! Господин Браун! Кажете нещо... Ще извикам лекар... Ще ви излекува. Ще ви върна куфара... Ще ви помогна да избягате...

Обърна се към отворената врата и видя синята лодка, кафявата лодка, застинали сред гладката като небето морска шир.

— Господин Браун! За бога... Признайте поне, че вие започнахте пръв... Аз ви донесох за ядене и за пиене.

Надигна се на колене, взе канчето от лодката и преодолявайки за миг ужаса си, обърна тялото, което се просна по гръб.

Очите бяха отворени. Имаше рана на слепоочието, по-скоро дупка, истинска дупка, каквато може да се направи във всяка материя.

— Господин Браун!

Отвори канчето, докосна ръба до устата на англичанина и наля. Ракията потече с бълбукане, плъзна се по стиснатите зъби, по брадичката, около адамовата ябълка.

— Вие сте мъртъв... — изрече Малоан с глас на човек, който се пробужда.

Тогава се изправи, изтупа коленете си от прахта и прокара ръце по косите си, за да ги приглади назад. Трябваше му време, за да си поеме дъх. Гърдите му се повдигаха и отпускаха поривисто. Малко го болеше гърлото, може би от крещенето.

Не си спомняше да е плакал и се питаше защо клепачите му пареха.

Наведе се да вземе канчето и го пъкна в джоба си, без да се сети да изпие останалия алкохол.

Спокойствието му бе ужасяващо, спокойствие, каквото не бе изпитвал никога, спокойствие, подобно на пустотата. Движенията му бяха като на обикновен човек, но той чувствуваше, че вече не е като

другите. Бе прекрачил някаква непонятна граница, без да може да каже в кой миг бе станало това.

Малко по малко лицето му възвръщаше спокойствието си и той съзнаваше това, чувствуваше, че нервите му не са така сковани, мускулите се отпускат, че кожата му е пак еластична.

Започна да подрежда. Ако кажеше това на някого, щяха да му се изсмеят. Въпреки всичко, бе точно така. Оправи първо дрехите си, после всичко около себе си. Имаше преобърнати предмети, куп разбъркани кошове, които не бе забелязал по време на боя.

Накрая погледна очите на Браун, които не можеше да остави отворени. Малоан ги затвори, без изобщо да се поколебае, когато докосваше клепачите. Каза само:

— Това е!

Пъхна салама и кутиите сардела в джоба си, обърна се за последен път, за да се увери, че няма повече какво да прави тук. Точно щеше да излезе, когато чу един глас:

— Привет, Луи!

Той направи няколко крачки към прага и застана в рамката на вратата.

— Привет, Матилд!

— В морето ли излизаш?

— И да, и не!

Гласът му бе съвсем обикновен. Той присвиваше очи от слънцето. На двадесет метра от него минаваше Матилд, стара жена, която ловеше раци и ги продаваше в града. Тя носеше кука в ръка като тази в колибата и вървеше, превита о две под тежестта на коша, който носеше на гръб.

— Дали ще замръзне?

— Мисля, че да.

Тя отмина, а той остана на същото място, загледан в морето, с мъртвеца зад себе си. Въздухът бе толкова остър, че боцкаше кожата. Имаше източен вятър и морето, небето и скалата сякаш бяха затворени в мидена черупка, така светлеещи и дъгоцветни. Отдалече се виждаше как рибарите от синята платноходка вдигат мрежата и изсипват сенжаковите миди в един кош.

Малоан запали лулата си и погледна за миг дима, който се издигаше право нагоре.

Нямаше вече какво да прави. От днес нататък и завинаги нямаше вече какво да прави и с лула в зъбите, с натъртено рамо, той си даде още минута-две.

„Докато си допуша лулата“ — рече си.

Предчувствуваше куп неща, но щеше да има достатъчно време да мисли. Нямаше защо да бърза. Това засягаше само него.

Една нощ в стъклената клетка, когато все още беше обикновен човек, тежък и бавен, и откъслечни мисли се нижеха в главата му, си бе представил колибата и дори как замахва да убие Браун. И ето, сега довършваше мислено историята, представяйки си тялото, което влочи към морето сред мрака.

Това го накара да свие рамене. Наистина ли нещата, които човек си представя по този начин, са свързани с действителността, с истинската, с тази, за която човек дори не подозира?

Когато бе мислил за възможността да убие Браун, той не искаше да го убива и бе сигурен, че няма да го направи, че няма да бъде изобщо способен да го направи.

Това не му попречи да убие Браун!

Би ли могъл да каже само защо не си отиде, след като остави продуктите на лодката? Кой дявол го бе накарал да дърдори, да хленчи, да заплашва, да обещава, да брои до три като хлапак, който дразни сестра си?

Никой не би могъл да отговори на този въпрос. Дори той. Но поне знаеше, че точно в това е тайната.

Лулата му бе угаснала, но той остана още малко. Чистият въздух освежаваше кожата му. Избърса със слюнка едно петънце от кръв на десния си показалец.

„Да вървим!“

Старата Матилд изкачваше на четири крака, като паяк, скалите, покрити с водорасли.

Малоан заключи вратата, камъчетата заскърцаха под краката му, после заизкачва стръмния път, изровен в скалата. Трите къщи, порозовели в светлината, с по един дялан бял камък под прозорците, димяха с комините си. Един рибарски кораб излизаше от пристанището без влекач, безшумно, като понесен от вълните.

„Те сякаш винаги се движат по-бързо в пристанището, отколкото в открито море“ — помисли си той.

И отри подметките си в стъргалото, преди да отвори вратата и да спре до порт мантото в коридора.

— Ти ли си? — попита жена му отгоре.

— Да.

— Закъсна. Щях да пратя Анриет да...

Анриет беше в кухнята, навлякла една стара рокля, обута с червени пантофи, от които се подаваха голите ѝ глезени.

— Дай да закуся.

Не му се случваше често да говори така тихо. Остави салама и консервите на масата и забеляза, че бе забравил парчето пастет върху лодката.

— Защо си донесъл това?

— Ядеше ми се салам. Майка ти стаите ли оправя?

Изяде седем кръгчета от салама с кафето, после поиска вино и продължи да яде. Беше гладен. С всяка хапка му се струваше, че запълва някаква празнина в гърдите си.

— Какво каза вчера вуйчо ти, когато заминах?

— Той си е все същият.

— Обзалагам се, че е говорил за кожата?

— Твърди, че в нашето положение не може да се прави така, да се купува лисица на младо момиче, щом неговата жена е получила такава чак когато се е омъжила...

— Жалък тип! — каза Малоан.

Беше по-добре, че жена му бе заета горе и той остана сам с дъщеря си.

— Ще ми покажеш ли кожата! И всичко, което ти купих вчера...

Без да престава да яде, опипа лисицата, косъмът му се стори порядък, отколкото вечерта, и той за миг се начумери.

— Колко време се носи една такава кожа?

— Сигурно три-четири години, ако я слагаш само в неделя. Какво ти е?

— Нищо.

Нищо му нямаше. Само неволно се намръщи.

— Да ти дам ли пантофите?

— Не, трябва да излизам. Ернест на училище ли е?

— Отдавна. Ти забравяш, че е девет часът.

Той разклати синьото канче и изля останалия алкохол в една чаша.

— Това е — каза той, като избърса устните си.

— Това е какво?

— Това е всичко! И нищо! Изобщо това е! Не можеш да разбереш.

— Какво ти е тази сутрин?

— Какво мислиш, че ми е?

— Не зная. Странен си. Малко ме плашиш.

— Защо да те плаша?

Беше се изправил с гръб към огъня и ръце на гърба, както обикновено. Кожата лежеше на масата като звяр, до мръсните чинии и до синия шлифер, който миришеше на каучук.

— А, да. Вуйчо Виктор каза още, че тези шлифери са вредни, защото задушавали тялото.

Топлината го отпускаше. Усещаше, че става ленив и се стегна, преди да е станало късно.

— Дай ми фуражката. Не, не новата. Старата е още добра.

Спря се долу на стълбата, чу жена си да мете, докосна перилото, после се отказа.

— Здравей, Жан! — извика той.

— Няма ли да лягаш?

— Не сега.

— Ако видиш колбасаря, кажи му, че...

— Няма нужда. Аз донесох салам.

Обърна се към дъщеря си, целуна я крадешком, както обикновено — между бузата и косата.

— До скоро виждане! — каза тя.

И без да отвърне, той отвори вратата, затвори я след себе си и прекрачи прага от син камък.

VIII

Беше десет без двадесет. Жермен бе отворил капака на зимника, за да зареди бара с бутилки. Госпожа Дюпре правеше поръчките си по телефона.

— Да, седемнадесет шницела... Не много дебели...

И докато говореше, поглеждаше стенния часовник, защото инспектор Молисън бе заръчал да го събудят в десет часа. Чуваше се как старият Мичел прави всекидневната си гимнастика в банята.

Ева бе слязла вече, облечена в рокля на малки червени цветя, и както обикновено, бе минала покрай госпожа Дюпре, без да поздрави, с поглед, вперен право пред себе си. Няколко минути тя остана на прага на хотела, после, без палто, с развети от вятъра коси, се отправи към един силует, облегат на парапета на дигата.

Беше студено и ясно. Чистото небе, роклята на цветя напомняха за летните дни. Облегатата на парапета, малката госпожа Браун гледаше безизразно морето и се стресна, като чу глас до себе си.

— Имате ли калкани тази сутрин? — питаше хотелиерката по телефона.

А погледът ѝ шареше от часовника до дигата. Госпожа Браун беше чер силует, а мис Мичъл — бял. Зад тях плуваха кафяви платна, госпожа Дюпре добави:

— Впрочем сложете и две дузини сен-жакови миди. По колко са те?

Това не ѝ пречеше да мисли: „Какво ли още ѝ говори?“

Защото Ева говореше разпалено на спътничката си, като я водеше към хотела.

— Ало. Не, много е скъпо! Сложете само калкани!

Двете жени преминаха от златистия блясък навън в сивата светлина на хола, после в полумрака на салона, а мис Мичъл не преставаше да нарежда. Госпожа Браун вдигаше от време на време плахи очи, проронваше няколко думи и човек, без да разбира английски, отгатваше, че тя казва:

— Но какво искате да направя аз?

Ева не спираше изобщо, тя бълваше фраза след фраза, лавини от фрази, които бяха и заповеди, и заплахи.

— Извинете, инспектор Молисън тук ли е?

Госпожа Дюпре не бе забелязала кога беше влязъл непознатият, който се изправи пред нея, с евтин куфар в ръката.

— Ще го събудя след десет минути — отвърна тя, като погледна за миг часовника. — Кой го търси?

— Няма значение.

Малоан не бързаше. В хола имаше два вида фотьойли: едните плетени, другите велурени. По навик, от скромност, той избра един плетен и като не посмя да кръстоса крака, положи фуражката върху коленете си, след като остави куфарчето на земята.

Известно време не забелязваше какво става в салона, чиято стъклена преграда бе пред очите му. Това, което привлече вниманието му, бе движението на Ева, която търсеше перодръжка. Понеже не намери, тя се насочи към бюрото и докосна краката на стрелочника.

Беше на годините на Анриет, но между тях нямаше нищо общо — нито в жестовете, нито в начина на говорене и обличане, и Малоан си помисли без удоволствие за шлифера от синя коприна.

— Дайте ми перодръжка и мастило!

— Разбира се, мис Мичъл.

Проследи я с поглед и когато тя се върна в салона, той забеляза младата отчаяна жена, която носеше чер костюм, какъвто би носила и дъщеря му.

Не разбираше английски. Ева бе накарала спътничката си да седне до кръглата еднокрака масичка и ѝ диктуваше:

Моля Пит Браун да...

Малоан се изненада, като чу тези френски думи, но мис Мичъл вече махаше нервно с ръка и отново говореше на английски със съдържан гняв. На два пъти тя посочи няколко думи върху листа, а госпожа Браун сведе глава.

Накрая Ева я отстрани, зае нейното място и като търсеше думите си, написа един текст, който четеше едновременно на глас: „Моля Пит

Браун да се свърже непременно с жена си, хотел «Ню Хейвън», Диеп.“

Малоан дълго ги гледа, без да разбира, защото умът му бе станал ленив. Когато се досети, той буквално впи поглед в жената с черен костюм.

Тя сигурно бе плакала цяла нощ, защото носът ѝ беше червен, а клепачите подути. Малоан продължаваше да я сравнява с дъщеря си, забеляза например изкривените точета, медальона, който висеше в деколтето ѝ, непокорните коси — като косите на Анриет.

Чу стъпки по стълбата, но те не бяха на инспектора. Слизаше старият Мичъл, който поздрави госпожа Дюпре, както бе свикнал да поздравява винаги, и влезе в трапезарията, накъдето се втурна и Жермен.

Вече седнал, той забеляза Ева и госпожа Браун в салона, предпочете да не се занимава с тях и поръча закуската си.

Мис Мичъл премина още веднъж край Малоан, докосвайки го, без да се извини, и подаде листа над бюрото.

— Наредете това съобщение да се занесе до вестниците в Диеп. За моя сметка.

Отиде при баща си, целуна го по слепоочието и му заговори права.

— Жермен! Идете да събудите господин Молисън и му кажете, че го чакат.

Малоан не беше нетърпелив, той не реагираше, сякаш лишен от всички органи, които раздвижват хората. Би могъл да остане до вечерта, без да помръдне, седнал в края на плетения фотьойл, и никой, като го гледаше, не би се усъмнил, че толкова търсеният куфар е в краката му и че той току-що беше убил човека, за когото бе предназначено съобщението.

Една чистачка се появи с кофа, парцал и четка, за да измие хола.

— Извинете, че ви безпокоя — каза тя, — но ще трябва да си вдигнете за малко краката...

Точно както у тях — когато миеха кухнята, и той вдигаше краката си, за да минат с парцала отдолу.

Жермен влезе в трапезарията с поднос, на който имаше яйца с шунка, парчета масло в кристална купа и малки кутийки конфитюр, това беше закуската на стария Мичъл. Като минаваше през вратата,

погледът му се плъзна разсеяно върху Малоан, но се спря само на железничарската фуражка.

Госпожа Браун се бе отпуснала безжизнено в един фотьойл в салона и човек можеше да помисли, че за да се оживи, очакваше новите заповеди на Ева. Мичъл се хранеше. Дъщеря му, права и огряна от слънцето, което се процеждаше през мръсното стъкло, навярно му разказваше какво бе направила тази сутрин, а инспекторът се бръснеше в стаята си.

Малоан седеше като в чакалнята на гара. Можеше да си отиде, никой не би го спрял. Можеше да отнесе куфара, да вземе някой влак, после друг, да отиде в кой да е град, да влезе в коя да е банка и да обмени банкнотите.

Достатъчно бе да протегне ръка, да вдигне куфарчето и да се отправи към слънцето.

А можеше да остави куфарчето и тук, където то щеше да стои сигурно ден-два, преди някой прислужник да се сети да погледне какво има вътре. Хотелиерката телефонираше от бюрото:

— Ало, да... Браун... „Б“ като Бернар. „Р“ като Робер...

Диктуваше съобщението дума по дума.

— Ще излезе ли във вечерното издание? Бихте ли ми казали колко ви дължа? За една клиентка е.

И когато Малоан най-малко очакваше, изведнъж рече с друг глас:

— Да, господин инспектор, онзи, който е седнал там...

Малоан стана със свито гърло, погледна още веднъж госпожа Браун.

— Вие ли искате да говорите с мен?

Нима нямаше да успее да проговори? Той гледаше Молисън и устните му трепереха, без да може да произнесе думите, които бе решил да каже. Това трая няколко секунди и накрая той грабна изведнъж куфарчето и го подаде на инспектора, като каза:

— Ето!

Молисън смръщи вежди, отвори леко куфара, обърна се към трапезарията и рече спокойно:

— Господин Мичъл!

Малоан забеляза, че инспекторът не се радваше, напротив — погледът му ставаше все по-тежък. Старият Мичъл остави закуската си и се приближи, изпреварен от дъщеря си.

— Ето вашите пари — каза човекът от Скотланд Ярд, посочвайки куфарчето.

Вместо да гледа Мичъл, той следеше през стъклата на салона госпожа Браун, която ги наблюдаваше, без да разбира какво става. За да провери съдържанието на куфара, старецът го постави върху камъшитената маса и започна да подрежда отгоре ѝ пачките, като броеше полугласно, без да бърза. Ева му каза нещо на ухото. Той вдигна глава към Малоан, избра една банкнота, премисли, все още една и му ги подаде.

Беше много учуден, като видя, че стрелочникът клати глава и мислейки, че му е недостатъчно, прибави трета банкнота.

— Браун? — питаше вече Молисън.

Госпожа Браун, привлечена от банкнотите, стоеше на вратата на салона и чакаше смирено някакво обяснение. Ева ѝ го даде отдалеч, помагайки на баща си в броенето.

Все още имаше време. Ако искаше, Малоан можеше просто да каже, че е намерил куфара, където и да е и да се закълне, че не знае нищо. Погледът на госпожа Браун бе прикован в него — въпросителен, вече замъглен от отчаяние.

Малоан извади кърпа от джоба си и изтри челото си. Помисли си, че понеже тя не разбира френски, можеше да говори и го направи бързо, на един дъх.

— Аз току-що убих Браун!

Край! Той пое дълбоко дъх и извърна поглед. Без да губи време, Молисън вече вземаше пардесюто и шапката си от порт мантото.

— Елате с мен.

Но госпожа Браун ги последва с намерението да не ги изпуска. Молисън не смееше да се обърне към нея. Малоан преглъщаше едва-едва и изведнъж, както вървяха, жената заговори на английски с пресекващ глас:

— Какво каза той?

Крачеха по тротоара, облян в слънце. Молисън бе в средата. Никой не знаеше къде отиват, а може би и тримата разбираха интуитивно.

— Тя пита дали мъжът ѝ е страдал?

— Разбрала ли е?

Трябваше да хукне презглава, но това бе само мигновено желание и тялото му не се подчини, крачеше наравно с другите.

— Какво трябва да й кажа? — попита Молисън.

— Не зная. Той е мъртъв. Разбирате ли?

Не знаеше. Не разбираше смисъла на въпроса. Опитваше се да си спомни, но в паметта му нямаше нищо, което да се свърже с думата страдам.

— То е толкова различно... — промълви той, чувствайки за първи път своята безпомощност да го изрази.

И гледаше към морето, за да не вижда лицето на госпожа Браун, обърнато към него.

— Ще й кажа, че не е страдал.

Молисън говореше на английски. Госпожа Браун избърса сълзите си. Малоан сам пое пътя към скалистия бряг.

— Много ли е далеч? — попита инспекторът.

— От другата страна на пристанището — на две крачки от нас. Ще видите.

Зиме има само две-три такива утрини, спокойни и така прозрачни, че на човек му се иска да чуе звъна на всички празнични камбани.

— Привет, Луи! — му извикаха, когато прекосяваха рибния пазар.

Малоан позна Батист, който бе извадил лодката си от водата и използваше хубавото време, за да я преобоядиса в нежнозелено.

— Привет! — отвърна като ехо той. Погледна с безразличие остъклената кабина от другата страна на водата. Тримата вървяха в крак, сякаш се бяха уговорили, и Малоан изобщо нямаше чувството, че е тръгнал с чужденци.

Едва си бяха проговорили, а госпожа Браун вече знаеше всичко. Нямаше нито викове, ни заплахи, ни отчаяни жестове. Тя бе разбрала френския език, без да го знае. Бе отгатнала къде отиват и вървеше бързо като тях, с изопнати като тях черти, с малко по-втрещени от обикновено зеници и пресъхнали устни.

Когато Малоан забеляза своята къща, издигната на скалистия бряг, с обляна от слънцето фасада, я посочи на Молисън, като каза:

— Това е моят дом.

Госпожа Браун също погледна къщата.

Вървяха все по-бързо и по-бързо. Тя държеше в шепа една смачкана на топка кърпичка и от време на време бършеше леко очите и ноздрите си.

На първия етаж имаше един отворен прозорец. Някой се мяркаше в сянката на стаята, но не можеше да се разбере дали е Анриет или майка ѝ.

— Оттук. Внимавайте, защото пътят е лош.

Те заобиколиха скалистия бряг. Лодката със сини платна влизаше в пристанището и собственикът извика:

— Привет, Луи!

— Ловили са сен-жакови миди — обясни Малоан.

Каза това свенливо, сякаш с любезността си щеше да ги накара да забравят престъплението му. Но нямаше това предвид, правеше го инстинктивно и би желал да бъде още по-внимателен с малката госпожа Браун, която не бе свикнала да върви по камъните и си нараняваше глезените.

Другите две лодки още ловяха риба. Приливът ги бе доближил толкова до брега, че се виждаше димът на една лула и рибар, който пиеше вино направо от бутилката.

— Оттук виждате колибата. И бързо добави: — Аз работя винаги нощем. Така че през деня съм свободен и се занимавам с това-онова, ловя риба, правя от всичко по малко. Този заслон за лодката и инструментите си построих сам.

И като говореше така, сякаш искаше да каже: „Виждате какъв съм. Не съм злодей. Свестен човек съм. Не бива да ми се сърдите. Всъщност и аз съм нещастен като госпожа Браун. Ние сме двама нещастници. Ще видите.“

Размаха ключа, който англичанката погледна с присвити зеници, а кръговете около очите ѝ станаха още по-дълбоки и тя стисна ръката на инспектора.

— Всичко стана толкова глупаво... — говореше Малоан.

И се отмести, за да могат да погледнат — прегърбен, сякаш очакваше удар.

Госпожа Браун не помръдваше. Вкопчена в инспектора, тя се втренчваше ту в проснатото тяло, ту в Малоан. Не можеше нито да продума, нито да помръдне и сякаш не дишаше.

— Това е! — повтори стрелочникът с разтреперани колене и влажни длани.

— В колибата ли е бил скрит? — попита инспекторът, след като се изкашля.

— Да. Щом разбрах, донесох салам и сардела. Ето, бялата хартия върху лодката е от парчето пастет.

Млъкна. Госпожа Браун се бе хвърлила на земята, върху камъните, гърчеше се, крещеше, а ръцете и краката ѝ се свиваха конвулсивно. Инспекторът коленичи, говорейки ѝ на английски. Малоан не знаеше какво да прави, нито къде да се дене. И понеже имаше чиста носна кърпа, разгъна я и я сложи върху лицето на Браун.

— Затворете колибата! — нареди Молисън, който се занимаваше с жената.

Малоан се подчини, завъртя ключа, прибра го в джоба си и зачака търпеливо, загледан в морето.

Изминаха няколко минути и когато се обърна, инспекторът подкрепяше госпожа Браун да стане и изтърсваше полите на роклята ѝ от праха. Без да гледа Малоан, тя произнесе няколко думи.

— Тя пита дали не е казал нещо за нея? — повтори Молисън.

Какво можеше да отвърне? Тя не беше разбрала нищо. Това не беше станало просто така. Те се бяха били, бяха се удряли с куката, докато единият от тях не можеше вече да проговори. Той се замисли. Много би искал да ѝ достави удоволствие, но не намери приемлива лъжа и поклати глава.

Отчайващо бе да не можеш да кажеш нищо и най-вече да смяташ, че единственият човек, който би могъл да разбере, бе точно мъртвият.

— Да вървим! — въздъхна той. И едва не се ядоса на учудването на Молисън.

— Къде искате да вървим?

— В полицията!

Навсякъде ли щеше да се блъска в стена? Какво изключително имаше в неговия начин на живот? Случило се бе нещастие, както се случва всеки ден — веднъж произшествие, друг път коработрушение, трети убийство. Не е ли същото?

Имаше две жертви, три жертви, шест жертви. Браун бе мъртъв. Но Малоан също би могъл да бъде мъртъв на негово място и сега

Браун да дава обяснения на госпожа Малоан!

Ако става въпрос за нещастни, те всички бяха такива, дори Анриет и Ернест, които още нищо не знаеха.

— Да се върнем в града — каза Молисън. — После ще видим.

— Както искате. Но няма какво да гледате.

Би дал много да помогне на госпожа Браун, докато тя вървеше по камъните, и от време на време ѝ хвърляше бърз поглед, сякаш би могла да приеме подкрепата му. При това беше сигурен, че скоро тя ще приеме утешенията на Ева Мичъл.

— Глупаво е, та чак да заревеш! — сподели той с инспектора.

— Какво казва той? — попита на английски госпожа Браун.

— Нищо! — отвърна след кратко колебание Молисън.

Пред хотела Малоан се спря и заяви:

— Ще ви чакам тук.

И му стана противно, като видя, че англичанинът се бои да не му избяга. Изнасяха тежки кожени куфари с етикети от луксозни хотели. Бяха багажите на Мичъл, който, потънал в кожуха си, плащаше сметката.

Малоан го видя да влиза в салона, придружен от инспектора и госпожа Браун. Малко след това към тях се присъедини и Ева, облечена за път. Най-после, след няколко минути, Молисън излезе и се приближи до Малоан, който попита:

— Дадоха ли ѝ поне нещо?

— Да.

— Много ли?

— Сто лири.

И както вървяха един до друг из обляния в слънце град, полицаят изведнъж призна за какво се притеснява.

— Защо отивате в полицията? — рече той, без да го гледа.

— Че къде искате да отида?

— Не зная! Ако бихте искали... Надявам се, че ще говорите за законна самоотбрана?

Тогава Малоан избухна:

— Да не си мислите, че ще се занимавам с това?

Влезе пръв в канцеларията на комисаря от специалния отдел. Тъй като тя беше на гарата, а Малоан носеше железничарската си униформа, комисарят помисли, че се касае за нещо служебно.

— Какво желаете, драги?

И подскочи, невярващ на ушите си, когато „драгият“ му каза:

— Аз убих Браун тази сутрин и идвам да ви обясня...

— Момент! Момент!

И се обърна към Молисън:

— Какво разправя този човек? Познавате ли го?

Малоан гледаше лачените обувки на комисаря, синия му костюм с два реда копчета, косите, разделени на път, и най-сетне лентичката му на Почетния легион и мислеше: „Той нищо няма да разбере!“

— Да почнем от началото — каза другият, като седна зад бюрото и отвори капачката на писалката си. — Кой сте вие?

— Луи Малоан, стрелочник на морската гара.

— Откъде познавате въпросния англичанин, наречен Браун?

Малоан вече съжаляваше, че е дошъл. Не бе предвидил това. Беше пожелал да следва съдбата си, да отиде в затвора, което е неизбежно, понеже бе убил Браун, но да отиде кротко, с достойнство.

— Видях как блъсна спътника си във водата и извадих куфара — започна да гледа пак така свирепо, както в дните, когато неговият баджанак му ходеше на гости.

— Какво направихте с този куфар?

— Току-що го предаде на Мичъл — намеси се Молисън, който долавяше раздражението на Малоан.

— Защо?

— Защото бях убил Браун, дявол да го вземе! — изкрещя той.

— Един момент. Струва ми се, че това са две различни неща. С каква цел убихте Браун?

— Не исках да го убивам. Бях му занесъл салам, сардела и му говорих в продължение на четвърт час. Той се преструваше, че не е там или че е мъртъв. Когато го чух да се движи...

— Колко пъти го ударихте?

— Не съм ги броил.

— Аутопсията ще покаже. След като Браун умря, какво направихте с куфара?

— Първо се върнах у дома.

— За да измиете петната от кръв.

— О, не! Върнах се вкъщи, за да си бъда вкъщи... Ядох. И излязох.

— Вие признавате, че сте яли?

— Ядох дори от салама на Браун — подхвърли предизвикателно Малоан. — Сега доволен ли сте?

— Значи сте убили, за да вземете парите?

Стрелочникът предпочете да гледа в земята, без да казва нищо, смръщил поглед, стиснал челюсти. Комисарят го погледна за миг с присвити очи и взе телефонната слушалка:

— Дайте ми Съдебната палата, госпожице. Ало. Бих искал да говоря с прокурора на републиката... Ало. Вие ли сте, господин прокурор? Обажда се Жане. При мен, в канцеларията, е индивидът, който е задигнал банкнотите, откраднати от Мичъл. Да, завчера ви говорих за този случай. Не, французин е, работник от железниците. Тази сутрин е убил Браун...

Защо трябваше да намига, когато говореше?

— Разбрано! Ще бъда там. Можем да пристъпим към възпроизвеждане на случая веднага след обяда.

На камината имаше мраморен часовник, който показваше вече единадесет часа и половина. Ернест бе излязъл от училище и се отправяше с малкия Бернар, който живееше в съседната къща, към стръмната пътечка.

— Ало, дайте ми полицейския участък... Участъкът ли е? Обажда се Жане. Бихте ли ми изпратили двама души да пазят едно лице, което току-що ми доведоха?

Никой не беше довеждал Малоан. Защо е тази лъжа? И защо да е лице?

— Що се отнася до вас, приятелю... — започна комисарят на специалния отдел, като се изправяше.

Беше много учуден от погледа на Малоан, поглед, какъвто не очакваше да срещне, сериозен, дълбок, поглед отгоре, който сякаш претегляше колко струва дребният човечец с лачените обуца.

— ... законът — продължи той по-бързо — изисква да бъдете придружаван от адвокат при съдебния оглед, който ще започне следобед. Имате ли предпочитания?

И какво още? Малоан сви рамене, мислейки с тъга за посещението в колибата, което тримата направиха преди малко. Колко по-просто и по-достойно беше!

— Предупредихте ли семейството си?

— Може да съм ги поканил да дойдат на това, дето го рекохте! — отвърна той, учуден от дързостта си.

Защото не му беше до шеги. Напротив, изпитваше нужда от съсредоточаване и покой. Това, което трябваше да направят, бе да го оставят там на спокойствие, в очакване да се реши съдбата му.

— Няма вечно да се инатите!

Малоан се усмихна така, сякаш сложи катинар на мислите и чувствата си.

Беше разбрал. Нямаше да се опитва повече да обяснява. Щеше да даде покорно показанията, които биха му поискали, без нито дума повече.

Същият следобед той премина, без да свежда глава, пред върволицата от любопитни, струпали се край колибата. Защо да свежда очи пред Батист? И пред тези добре облечени господа, които носеха чанти и подскачаха насам-натам.

— Вие признавате, че...

Правеха се на много хитри, надпреварваха се кой да го сложи натясно, когато той бе обяснил всичко сам, без да чака да го търсят.

Горе, от скалистия бряг, дочу ридание и като вдигна глава, забеляза жена си, която плачеше в престилката си, на няколко крачки от Бернардови. Сигурно бяха оставили Ернест на други съседни. Той дълго търси с очи Анриет и най-сетне я забеляза, скрита зад тълпата.

— Бихте ли повторили същите движения, които сте направили сутринта?

Изглежда презрително всички, както си бяха: прокурора, следователя с малка брадичка, и другите, които не знаеше какви са. Бяха му дали и адвокат, който непрекъснато му правеше знаци, които означаваша: „Внимавайте!“

Да внимава в какво? И щом толкова държаха, какво щеше да му коства да повтори сцената? Само че му беше невъзможно да повтори думите, които бе изрекъл, а без думите жестовете му нямаха вече смисъл.

„Извинявай, бледни ми Браун — си казваше той. — Но те искат непременно да видят как размахвам куката.“

Когато я пое — спокойно, както се взема кука за раци, се надигна глух ропот и хората отстъпиха ужасени.

— На кое място беше този предмет?

— На никое, защото Браун го държеше.

— Как ударихте?

— Ударих напосоки.

И тълпата отново заропта. Беше му все едно. Едва не изпита удоволствие, като видя колко са глупави.

— Вижте. Това е парчето пастет.

— Не пипайте! — извика следователят. Работата продължи два часа, със секретарите, които записваха и острите думи които си размениха следователят и адвокатът. Бяха свалили белезниците на Малоан, за да може да хване куката. Когато това свърши, му ги сложиха отново.

— Ще предложите ли още някой експеримент? — попита прокурорът адвоката.

— Не. Разбира се, искам психиатрична експертиза за моя клиент.

Доскоро всеки от събралите се тук казваше на Малоан: „Привет, Луи!“, щом го срещнеше.

А сега го гледаха с ужас, сякаш това не беше вече Малоан, не беше дори човек и собствената му дъщеря стоеше най-отзад.

До колибата не можеше да се стигне с автомобил и кортежът премина пеш част от града. Хлапаците тичаха да не изпуснат от поглед затворника. Фотографите заставаха на пътя му.

Най-после го затвориха в една килия и той огледа със задоволство белите стени, тясното легло, което се вдигаше към стената, подвижната масичка. Не си спомняше толкова да му се е спяло някога и щеше да заспи облечен, когато пуснаха при него адвоката.

— Направихте всички възможни грешки, позволете да ви го кажа.

У тях сигурно плачеха в кухнята, където току-що са запалили лампите и синьото канче, което бе купил един следобед в събота, преди да се роди Анриет, бе на масата и миришеше на ракия.

— Дошъл съм да ви дам някои съвети.

Малоан погледна адвоката, както би погледнал интересен, но ненужен предмет.

— Всички са единодушни, че вашият цинизъм е възмутителен, което затруднява моята задача. Трябва...

Малоан го прекъсна:

— Между другото, кога ще бъде погребението?

— Чие погребение?

— На Браун.

— Не се знае още. Първо ще направят аутопсия.

— Но защо, щом обясних всичко?

— Необходимо е да се знае кой удар е довел до смъртта и как?

— Жена му не е ли заминала?

— В хотела е още.

— Мислите ли, че ще погребат Браун в Диеп?

— Освен ако тя не плати пренасянето му до Англия.

— Мичъл трябва да плати! — погледна адвокатата и смръщил вежди, въздъхна: — Оставете ме.

— Трябва непременно да се уговорим...

— Да, утре. Друг път!

Толкова по-зле. Той нямаше да отиде на погребението, защото госпожа Браун щеше да похарчи стоте лири, които ѝ бяха дали, за да пренесе тялото на мъжа си. И той нямаше да ги види повече — нито единия, ни другия.

Глупаво е, но беше така. И най-възмутително беше, че всичко можеше да стане другояче. Всичко се дължеше на случайността.

Например, когато Браун щеше да се качи през нощта в стъклената кабина и се бе спрял на второто стъпало. Какво щяха да си кажат двамата горе?

И когато той проследи Малоан до дома му и не се реши да го заговори, а Малоан бе готов да му върне куфара.

И дори сутринта, когато отиде в колибата със салама, сарделите и пастета.

Какво щяха да си кажат двамата? Какво щяха да решат? Какво би станало после с тях и с двете къщи, в Ню Хейвън и в Диеп, с двете жени, с децата?

— Това беше невъзможно! — реши полугласно той.

— Кое беше невъзможно!

Малоан забеляза адвокатата и въздъхна:

— Нищо! Мисля си.

— Точно това е. Струва ми се, че твърде много мислите.

По-добре беше да го остави да говори.

— А сега бих искал да спя.

Това не беше вярно. Щом адвокатът излезе и зашушука в коридора с пазача, Малоан се сви в леглото и дълго мисли за Браун, за жена му, за тяхната къща, която бе от другата страна на морето, с прозорци, които вечер светеха.

Когато го осъдиха на пет години, жена му и дъщеря му се хвърлиха разплакани в прегръдките му и след като ги целуна, той се огледа наоколо, сякаш търсеше някого.

После тръгна покорно с жандармите.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.